

Тема 9-10. Наукова публікація: поняття, функції, основні види

План:

1. *Форми викладу матеріалів наукового дослідження.*
2. *Основні характеристики наукових публікацій.*
3. *Функції наукової публікації*
4. *Структура наукової статті та тез*
5. *Вимоги до написання наукової статті: постановка проблеми, формулювання наукової новизни, аналіз останніх досліджень і публікацій по проблемі дослідження, виділення невиражених частин проблеми, формування цілей статі, виклад основного матеріалу, висновки*
6. *Вимоги до написання наукової статті: постановка проблеми, формулювання наукової новизни, аналіз останніх досліджень і публікацій по проблемі дослідження, виділення невиражених частин проблеми, формування цілей статі, виклад основного матеріалу, висновки*
7. *Види наукових журналів у галузі освіти.*

-1- Форми викладу матеріалів наукового дослідження (монографія, підручник, навчальний посібник, тези доповіді, рецензія, анотація, науковий звіт, автореферат, дисертація тощо).

Результати наукових досліджень оприлюднюються у вигляді різних видів публікацій. Це сприяє встановленню пріоритету автора (дата підписання публікації до друку – це дата пріоритету науковця), а також свідчить про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми (особливе значення мають індивідуальні публікації, роботи в співавторстві потребують додаткових роз'яснень). У тексті дисертації та автореферату здобувач має наводити посилання на власні публікації, включити їх до списку використаної літератури і джерел.

Публікації відображають основний зміст, новизну наукового дослідження і фіксують завершення певного етапу дослідження або роботи в цілому. Крім того, публікації забезпечують первинною науковою інформацією суспільство, сповіщають наукове співтовариство про появу нового наукового знання і передають індивідуальний результат у загальне надбання. Існують такі види наукових публікацій: монографія, стаття, автореферат, препринт, тези доповідей, наукова доповідь, збірник наукових праць. Наукові публікації виходять друком у формі друкованих або електронних видань.

Видання – це такий документ, що пройшов «редакційновидавниче опрацювання, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативних документів щодо видавничого оформлення і поліграфічного виконання» (ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення»).

Монографія – науково-книжкове видання певного дослідження однієї проблеми або теми, що належить одному чи кільком авторам.

Стаття – це вміщені в науковому журналі чи збірнику результати дослідження конкретного питання, що мають певне наукове й практичне значення.

Автореферат дисертації – це наукове видання у вигляді брошури авторського реферату проведеного дослідження, яке подається на здобуття наукового ступеня.

Препринт – наукове видання з матеріалами попереднього характеру, які публікуються до виходу у світ видання, у якому вони мають бути розміщені.

Тези доповідей, матеріали наукової конференції – це неперіодичні збірники підсумків наукових конференцій, доповідей, рекомендацій та рішень.

Збірники наукових праць – це збірники матеріалів досліджень, які виконано в наукових установах, навчальних закладах та наукових товариствах.

Розглянуті різновиди наукових праць, літературно узагальнюючі результати

виконаного дослідження мають **анотацію** – коротке викладення змісту статті, реферату, монографії, дисертації. В анотації дається характеристика твору з погляду змісту, призначення, форми та інших особливостей. Відомості про зміст і значення праці, її автора в анотації мають рекомендаційний характер. Анотація міститься в книжках, брошурах, тематичних планах і рекламних матеріалах, а також у бібліографічних посібниках, друкованих картках. На початку анотації наводиться бібліографічний опис твору.

Науковий журнал – журнал, що містить статті та матеріали досліджень теоретичного або прикладного характеру, призначений переважно фахівцям певної галузі науки. За цільовим призначенням наукові журнали поділяють на науково-теоретичні, науково-практичні та науково-методичні.

Науковий реферат – стисле усне або письмове викладення наукової теми (питання), складене на підставі проведеного наукового дослідження, огляду одного або кількох літературних та інших джерел. У ньому зазвичай висвітлюють наукові дослідження, проведені автором реферату, з викладенням поставленої гіпотези, системи доказів, експерименту та здобутих результатів, зазначають наукову новизну та практичне значення цих результатів. Так, науковий реферат, який складає студент під час виконання НДРС, повинен висвітлювати одне з питань теми дослідження, наприклад за літературними джерелами. У ньому слід описати стан об'єкта дослідження, зазначити вади та висловити пропозиції щодо усунення їх. Закінчується реферат резюме – коротеньким висновком з основних положень наукової теми (питання).

Інформативний реферат – коротеньке письмове викладення однієї наукової праці, що висвітлює стисло її зміст. Призначення його полягає в оперативному повідомленні наукових працівників і фахівців про досягнення науки й технічного прогресу. Текст інформативного реферату викладається у такій послідовності: тема, предмет (об'єкт), характер і мета роботи. У ньому слід зазначити ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети та змісту роботи і методу проведення її. Описування методів доцільне в тому випадку, коли вони нові й становлять особливий інтерес для цієї праці.

Навчальний посібник – навчальне видання, що доповнює або частково/повністю замінює підручник та офіційно затверджене як таке. Вони затверджуються Міністрством освіти і науки, молоді та спорту України як нормативні видання з відповідним грифом. Присвоєння грифа означає, що підручник або навчальний посібник відповідає встановленим вимогам, зокрема, змісту навчальної програми дисципліни, дотримання умов щодо обсягу, належне технічне оформлення.

Навчально-наочний посібник – навчальне видання, яке містить ілюстративно-наочні матеріали, що сприяють вивченню і викладанню дисципліни, засвоєнню їх змісту.

Підручник – навчальне видання з систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі та офіційно затверджене як таке.

Методичні рекомендації (методичні вказівки) – навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни, роду практичної діяльності, з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт, а також заходів.

Письмовий науковий звіт — це звіт за результатами наукових досліджень, викладений на письмі з дотриманням формально-логічних вимог наукового стилю. За результатами проведеної роботи дослідник готує науковий звіт. У звіті повинні бути відображені всі етапи наукового дослідження. Тому його структура визначається тим, що нам вже відомо з того, як будуватися наукове психологічне дослідження і які повинні бути його структура та організація.

Кожен науковий звіт, будь то студентський звіт за загальним психологічному практикуму, курсова або дипломна робота, наукова дисертація, стаття в науковому журналі або збірнику, повинен містити такі обов'язкові частини: титульний аркуш, введення, опис методики, результатів і обговорення результатів. У деяких випадках, хоча цього і слід уникати, розділи з результатами і обговоренням результатів можуть бути об'єднані в

загальний розділ "Результати та їх обговорення". Крім того, в звіті можуть бути і необов'язкові розділи, такі як список літератури, вираз подяки та різного роду програми. Багато серйозні наукові видання вимагають, щоб публікація супроводжувалася коротким резюме, що відображає основний зміст роботи.

Важливим жанром наукової комунікації є **рецензія**. Автор її -фахівець, учений тієї ж галузі або спорідненої, до якої належить і рецензована наукова стаття, монографія, підручник і навчальний посібник, кваліфікаційна робота та дисертація. Рецензія передбачає аналіз та оцінювання певного твору (наукової праці), критичний розбір, рекомендацію до захисту чи друку, проведення наукового обговорення й діалогу.

Рецензія - критичний відгук (містить аналіз і оцінку) наукового керівника (консультанта), офіційних опонентів, провідної установи під час захисту кваліфікаційної роботи, кандидатської чи докторської дисертації. **Рецензія** - документ, який передбачає коментування основних положень рецензованої праці (тлумачення думки автора, висловлення особистого ставлення до поставленої проблеми); узагальнену аргументовану оцінку; висновки про значення аналізованої праці.

Розглянемо більш детально одну з форм викладу матеріалів наукового дослідження – монографію.

МОНОГРАФІЯ

Монографія – це наукова праця у вигляді книжки, яка містить повне або поглиблене дослідження однієї проблеми або теми, що належить одному або кільком авторам.

Розрізняють два види монографій – наукові та практичні. Наукова монографія – це науково-дослідна праця, предметом викладу якої є вичерпне узагальнення теоретичного матеріалу з наукової проблеми або теми з критичним його аналізом, визначенням вагомості, формулюванням нових наукових концепцій. Монографія фіксує науковий пріоритет, забезпечує первинною науковою інформацією суспільство, слугує висвітленню основного змісту і результатів дисертаційного дослідження.

Слід розрізняти дисертації на здобуття наукового ступеня, виконані особисто у вигляді опублікованої індивідуальної наукової монографії, та наукові монографії як вид наукового видання. Перший тип монографії має містити висунуті автором для прилюдного захисту науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення. Їй притаманна єдність змісту, вона свідчить про особистий внесок здобувача в науку і розглядається як кваліфікаційна наукова праця. За цих умов здобувач не пише рукопису дисертації, його заміняє монографія. Другий тип наукової монографії – це наукова праця, яка є засобом висвітлення основного змісту дисертації та однією з основних публікацій з теми дослідження.

Між дисертацією та монографією існують певні відмінності. По-перше, дисертація передбачає виклад наукових результатів і висновків, автором яких є особисто здобувач. Монографія – це виклад результатів, ідей, концепцій, які належать як здобувачу, так і іншим авторам. По-друге, дисертація містить нові наукові результати, висновки, факти, а монографія може викладати як нові результати, так і методичні, технологічні рішення, факти, які вже відомі. Потрете, дисертація має визначену структуру й правила оформлення, яких необхідно обов'язково дотримуватись. Монографія не має таких чітких вимог.

Дисертація – це рукопис, який зберігається в обмеженій кількості примірників у певних бібліотечних установах.

Монографія – це видання, що передбачає відповідне редакційно-видавниче опрацювання; виготовлене друкарським або іншим способом, видане у фаховому видавництві України.

Монографія призначена для поширення інформації, не повинна містити надмірних подробиць і має відповідати вимогам державних стандартів щодо його видавничого оформлення і поліграфічного виконання. На ці особливості необхідно зважати, щоб не збитися на монографію під час написання дисертації.

Не існує стандарту щодо композиції наукової монографії. Кожен її автор може вибрати

структуру і порядок організації наукового матеріалу, зважаючи на логіку викладу і повноту висвітлення основного змісту дисертації. Традиційно склалася певна композиційна структура наукової монографії, основними елементами якої в порядку їх розміщення є такі: титульний аркуш, анотація, перелік умовних скорочень (за необхідності), вступ або передмова, основна частина, висновки або післямова, література, допоміжні покажчики, додатки, зміст.

Наукову монографію призначено, перш за все, для вчених, фахівців певної галузі науки. Вона повинна відповідати за змістом і формою цьому жанру публікації. Особливо важливими є чіткість формулювань і викладу матеріалу, логіка висвітлення основних ідей, концепцій, висновків. Її обсяг має становити не менше шести друкованих аркушів, а обсяг монографій, що висвітлюють результати дисертаційних досліджень, відповідно більше.

Титульний аркуш містить повну назву установи (закладу), де виконано роботу, прізвище, ім'я, по батькові автора, назву роботи, місто і рік.

Назва монографії має бути інформативною (розкривати зміст книжки, основні ідеї, новизну), чіткою (відбивати предмет і об'єкт дослідження, відмінність роботи від аналогічних), стислою (до семивосьми слів). Саме за назвою монографії здійснюється її класифікація за УДК і ББК та відбиття в систематичному або предметному каталогах.

На звороті титульного аркуша монографії вказують відомості щодо її рекомендації вченою радою до опублікування, а також зазначають прізвища, учені ступені, звання і посади рецензентів. Після бібліографічного опису обов'язково розміщують анотацію – стислу характеристику змісту видання, призначення, його форму та інші особливості; її обсяг становить приблизно 500 знаків (70 слів). Текст анотації має бути стислим, доступним і правильно сприйматися читачами.

Умовні скорочення подають перед вступом тоді, коли автор вживає маловідомі скорочення, що повторюються в тексті.

У вступі або передмові розкривають значення проблеми, її актуальність, мету і завдання, поставлені автором при написанні роботи, огляд основних публікацій з теми, перелік використаних джерел, організацій та осіб, що сприяли виконанню роботи, її читачке призначення тощо.

Основна частина монографії залежить від змісту і структури наукової роботи. Вона складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. У логічній послідовності викладають основні наукові дослідження, ідеї, концепції, експериментальні дані, наукові факти та висновки. Вимоги до посилань, ілюстрацій, таблиць у цілому збігаються з відповідними вимогами до дисертацій.

У висновках або післямові узагальнюють найсуттєвіші положення наукового дослідження, підбивають основні підсумки, доводять достовірність і обґрунтованість нових наукових положень, визначають проблеми, які потребують подальшого дослідження.

Список використаних джерел. Залежно від характеру роботи розрізняють принципи розміщення літератури у списку. Він може бути алфавітним (прізвища авторів або назви робіт наводять за алфавітом); хронологічним (за роками публікацій, у межах кожного року за алфавітом); тематичним (за розділами, підрозділами роботи); у порядку згадування джерел у тексті. Список може включати всі джерела з теми; ті, що були використані автором; ті, на яких у роботі є посилання; найцінніші праці з теми та ін. Архівні документи у списку наводять після друкованих матеріалів.

У наукових монографіях інколи подають допоміжні покажчики, які полегшують роботу з монографією: іменні, тематичні, предметні, географічні, хронологічні тощо.

У додатках розміщують матеріали, які доповнюють та ілюструють основний текст: копії документів, таблиці, математичні розрахунки, формули, графіки, глосарій тощо.

Зміст розміщують на початку або в кінці монографії. У ньому наводять найменування розділів і підрозділів та номери їхніх початкових сторінок, що допомагає отримати повне уявлення про зміст і структуру видання.

Для захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук у вигляді опублікованої монографії остання має бути обсягом не менше 15 обліково-видавничих

аркушів у галузі гуманітарних і суспільних наук і не менше 10 обліково-видавничих аркушів у галузі природничих і технічних наук.

Для захисту кандидатської дисертації (у галузі гуманітарних і суспільних наук) монографія повинна містити не менше 10 облікововидавничих аркушів. До монографій висувають такі вимоги:

1. Наявність рекомендації вченої ради наукової установи, організації або вищого навчального закладу про опублікування монографії, про що має бути зазначено у вихідних даних.

2. Тираж не менше 300 примірників.

3. Наявність міжнародного реєстраційного номера ISBN.

4. Монографія повинна бути опублікована без співавторів.

5. Монографія має обов'язково містити результати наукових досліджень автора, опубліковані раніше у фахових виданнях України та інших країн.

6. Наявність рецензій не менше двох докторів наук, фахівців за спеціальністю дисертації, про що має бути зазначено у вихідних даних монографії.

Наукові видання (зокрема наукові монографії), у яких опубліковано основні результати дисертаційних робіт, обов'язково мають надсилатися в установи, перелік яких затверджено МОН України. До них належать:

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського НАН України (03039, Київ, Голосіївський проспект, 3);

2. Національна парламентська бібліотека України (01001, Київ, вул. М. Грушевського, 1);

3. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (02660, Київ, проспект Ю. Гагаріна, 27);

4. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника (79000, Львів, вул. В. Стефаника, 2);

5. Державний заклад «Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека імені М. Горького» (65023, Одеса, вул. Л. Пастера, 13);

6. Державний заклад «Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка» (61003, Харків, пров. В.Г. Короленка, 18);

7. Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка (01601, Київ, вул. Володимирська, 58);

8. Бібліотеки національних галузевих академій наук України (за напрямками) (для періодичних друкованих наукових фахових видань).

Постановою МОН України наголошено на тому, що науковими виданнями (у т.ч. й науковими монографіями), у яких може публікуватися основний зміст дисертацій, вважають лише ті видання, які надійшли до перелічених установ.

1. Основні характеристики наукових публікацій.

Результати науково-дослідної роботи оформляють не лише у вигляді курсової або дипломної роботи. Вони узагальнюються також у кандидатських і докторських дисертаціях, авторефератах дисертацій, тезах доповідей, статтях, монографіях, методичних і практичних матеріалах, підручниках, навчальних посібниках тощо.

Для майбутнього фахівця, науковця дуже важливим є володіння методологією підготовки наукової публікації. Написання реферату, наукової статті, тез доповідей на конференції повинно відповідати вимогам жанру публікації і відповідно сприйматись читачами і слухачами. Це висуває певні вимоги до логіки побудови їх, форми, стилю і мови.

Розглянемо методику підготовки окремих видів публікацій чи виступів, враховуючи при цьому особливості кожного виду, залежність від рівня завершеності дослідження, а також з врахуванням кола читачів чи слухачів, на яких вони розраховані.

Наукова публікація (в перекладі з латинського -publicato - оголошую всенародно, оприлюднюю) - це доведення інформації до громадськості за допомогою преси,

радіомовлення, телебачення; розміщення в різних виданнях (газетах, книгах, підручниках).

Головні функції публікацій:

- Оприлюднення результатів наукової роботи;
- Сприяння встановленню пріоритету автора при аналогічних за змістом наукових статтях;
- Свідчення про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми;
- Підтвердження достовірності основних результатів і висновків наукової роботи, її новизни та наукового рівня, оскільки після виходу в світ публікація стає об'єктом вивчення й оцінки широкою науковою громадськістю;
- Підтвердження факту апробації та впровадження результатів і висновків дисертації;
- Відображення основного змісту, наукового рівня та новизни дослідження;
- Забезпечення первинною науковою інформацією суспільства, повідомлення про появу нового наукового знання, передача його у загальне користування.

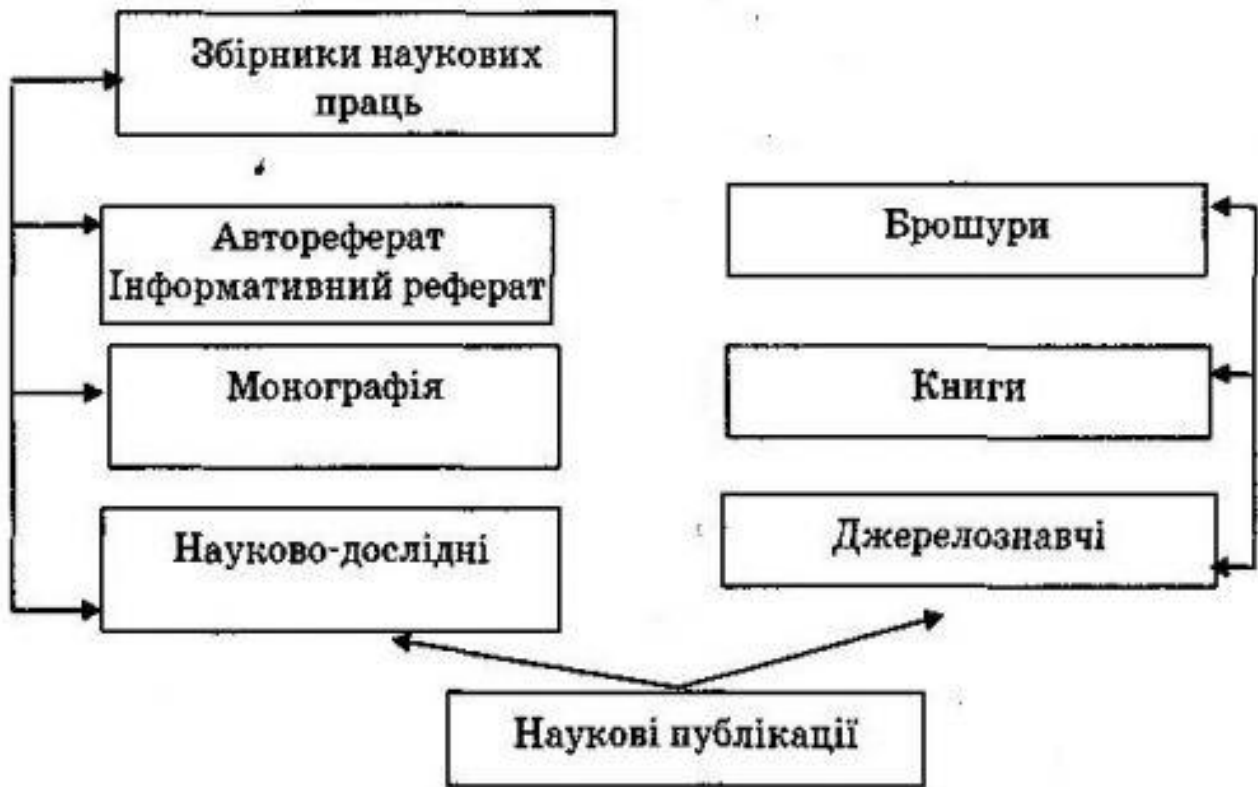
Особливе значення мають наукові публікації, що вийшли друком у формі видань. Державний стандарт України. 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення» визначає видання як документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативних документів щодо видавничого оформлення і поліграфічного виконання.

Науковим вважається видання результатів теоретичних або емпіричних досліджень, а також підготовлених науковцями до публікації пам'яток культури, історичних документів, літературних текстів. Воно призначене для фахівців відповідної галузі та наукової роботи. Наукові видання можуть бути двох груп:

- науково-дослідні;
- джерелознавчі.

До науково-дослідних належать:

- монографія (наукова праця, присвячена дослідженню однієї теми);
- науковий реферат (автореферат) - коротке викладення автором змісту наукового дослідження, дисертаційної роботи перед поданням її до захисту;
- інформативний реферат - коротке письмове викладення однієї наукової праці, що стисло висвітлює її зміст. Він акцентує увагу на нових повідомленнях;
- тези доповідей, а також матеріали наукової конференції (неперіодичний збірник підсумків конференції, доповідей, рекомендацій та рішень);
- збірники наукових праць (збірники матеріалів досліджень наукових статей, виконаних у наукових установах, навчальних закладах).

До другої групи наукових видань належать: джерелознавчі видання або наукові документальні видання, які містять пам'ятки культури та історичні документи, що пройшли текстологічне опрацювання, мають коментарі, вступи, статті, допоміжні покажчики тощо.

Серед наукових неперіодичних видань можна виділити:

- книги (книжкове видання обсягом понад 48 сторінок);
- брошури (книжкове видання обсягом від 4 до 48 сторінок).

Статус наукового видання потребує суворого дотримання вимог видавничого оформлення видання.

Зупинимось на головних:

Вихідні відомості - сукупність даних, які характеризують видання і призначені для його оформлення, бібліографічної обробки, статистичного обліку й інформування читача. Це: відомості про авторів; заголовок видання (назва); надзаголовні дані; підзаголовні дані; нумерація; шифр зберігання видання; індекс УДК; індекс ББК; авторський знак; макет анотованої каталожної картки; знак охорони авторського права; міжнародний стандартний номер ISBN.

Вихідні дані включають: місце випуску видання, назву видавництва, рік випуску.

Випускні дані передбачають: дату подання оригіналу на видання; дату підписання видання до друку; формат паперу і частку аркуша; вид і номер паперу; гарнітуру шрифту основного тексту; спосіб друку; обсяг видання в умовних друкованих аркушах, що приведені до формату паперового аркуша 60x90 см; обсяг видання в обліково-видавничих аркушах; номер замовлення поліграфічного підприємства; назву і поштову адресу видавництва і поліграфічного підприємства. Випускні дані розміщують на останній сторінці видання або на звороті титульного аркуша.

Статті наукового характеру друкуються переважно в збірниках або журналах.

Науковий журнал - журнал, що містить статті та матеріали досліджень теоретичного або прикладного характеру і призначений переважно для фахівців певної галузі науки.

За цільовим призначенням наукові журнали поділяють на:

- науково-практичні;
- науково-теоретичні;

- науково-методичні.

Особливе значення мають наукові статті для здобувачів наукового ступеня доктора чи кандидата наук. Окрім, зазначених вимог до них є ще й додаткові:

1. Статті мають публікуватись у провідних наукових фахових журналах та інших періодичних наукових фахових виданнях. їх перелік затверджує ВАК України при дотриманні таких вимог:

- наявність у складі редакційної комісії не менше п'яти докторів наук з відповідної галузі науки, серед яких обов'язково три мають бути штатні працівники наукової установи, організації чи вищого навчального закладу, що видає журнал (періодичні видання);

- журнали підписуються до друку виключно за рекомендацією Вченої ради наукової установи (організації чи вищого навчального закладу), що його видає, про що зазначається у вихідних даних;

- тираж не менше ніж 100 примірників;

- повне дотримання вимог до редакційного оформлення періодичного видання згідно з державними стандартами України;

- наявність журналу (періодичного видання) у фонді бібліотек України, перелік яких затверджено ВАК України.

2. Публікація не більше однієї статті здобувача за темою дисертації в одному випуску (номері) журналу (або іншого друкованого видання).

3. Не зараховуються праці, в яких немає повного опису наукових результатів, що засвідчує їх достовірність, або в яких повторюються результати, опубліковані раніше в інших наукових працях, що входять до списку основних.

Кількість і якість публікацій з теми дослідження є критерієм оцінки роботи.

Вважається, що дисертація виконана на належному рівні, якщо з кожного її розділу і підрозділу можна підготувати статтю, а за її загальними результатами - монографію.

При захисті докторської дисертації здобувач повинен видати монографію обсягом не менше 10 друкованих аркушів та не менше 20 статей у наукових провідних фахових журналах України (для гуманітарних і суспільних наук), не менше 15 публікацій основного змісту дисертації (для природничих і технічних наук).

Кількість публікацій може бути змінена, якщо:

- загальний обсяг індивідуальних публікацій перевищує 5 авторських аркушів.

- у здобувача значна загальна кількість публікацій.

При загальній кількості статей не менше 20 кількість індивідуальних з них має бути не меншою п'яти. При загальній кількості статей не менше 30 кількість індивідуальних має бути не менше чотирьох. Взагалі ВАК цінує, коли більшість публікацій без співавторів і всі опубліковані до прийняття дисертації до захисту. До статей без співавторів прирівнюються розділи монографій, підручників, навчальних посібників, написані автором особисто.

Для здобувача ступеня кандидата наук:

- мінімальна кількість публікацій не менше трьох статей основного змісту дисертації у вигляді статей у наукових фахових виданнях України або інших країн; перелік яких затверджує ВАК України.

- Зараховуються лише ті статті, в наукових фахових виданнях, які на момент прийняття дисертації до захисту вийшли з друку.

До опублікованих праць, які додатково відображають наукові результати дисертації, належать авторські свідоцтва на винаходи, державні стандарти, промислові зразки, рукописи праць депонованих в установах державної системи науково-технічної інформації та анотованих в наукових журналах, брошури, інформаційні картки на нові матеріали, що внесені до державного банку даних, тези доповідей, матеріали, виголошені на наукових конференціях, конгресах, симпозіумах, семінарах тощо. Тези доповідей включають до списку опублікованих праць за умови, що вони слугують встановленню пріоритету, або коли їх зміст не викладений в інших публікаціях.

Наукові видання (зокрема наукові монографії, журнали чи збірники), в яких

опубліковані основні результати дисертаційних робіт, мають бути доступними читачеві, знаходитися у **фондах провідних вітчизняних бібліотек**, обов'язково надсилатися в установлений перелік установ, який затверджений ВАК України.

До них належать:

- Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського(03039, Київ, проспект 40 річчя Жовтня, 3);
- Національна парламентська бібліотека України (01601, Київ, вул. Грушевського 1);
- Державна науково-технічна бібліотека України 901171, Київ-171, вул. Горького, 180);
- Львівська державна наукова бібліотека ім. В.С.Стефаника (79001, Львов, вул. Стефаника, 2);
- Одеська державна наукова бібліотека ім. М.Горького (65020, Одеса, вул. Пастера, 13);
- Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка (61003, Харків, пров. Короленка, 18);
- Книжкова палата України (02094, Київ, пр. Гагаріна, 27).

Отже **науковими виданнями** (в т.ч. і науковими монографіями), в яких можуть бути вміщені публікації за основним змістом дисертацій вважаються лише ті видання, які надійшли до перелічених установ.

Певні труднощі у авторів виникають при визначенні обсягу праць, що зумовлено недостатнім знанням основних одиниць обчислення наукової інформації, поширюваних засобами друку.

До них належать:

- Авторський аркуш;
- Друкований аркуш;
- Обліково-видавничий аркуш.

Найбільш вживаним в практиці є авторський аркуш - це одиниця обсягу друкованого твору, що дорівнює 40.000 друкованих знаків (літери, цифри, розділові знаки, кожен пробіл між словами тощо), один авторський аркуш дорівнює 24 сторінкам машинописного тексту, надрукованого через 2 інтервали на стандартному аркуші формату А4.

Обсяг оригіналу в авторських аркушах можна приблизно визначити, розділивши загальну кількість сторінок машинописного тексту на 24.

У авторських аркушах визначається обсяг рукопису у видавничому договорі.

Обліково-видавничий аркуш - це одиниця обліку друкованого твору, що дорівнює, як авторський аркуш, 40 000 друкованих знаків прозового тексту, 700 рядкам віршованого тексту або 3000 см² рекламного ілюстрованого тексту.

В обліково-видавничих аркушах враховуються ті частини видання, які не є результатом авторської праці (видавнича анотація, зміст, вихідні відомості на обкладинці, справі, випускні дані, порядкові номери сторінок, редакційна передмова, рисунок та ін.).

Кожний науковець систематично веде облік власних публікацій у картотеці списку або комп'ютерному банку даних за схемою: назва праці; характер роботи; вихідні дані; обсяг в авторських аркушах; термін та назва видання. Потрібно мати оригінали або копії власних публікацій.

2. Функції наукової публікації.

Публікації виконують кілька головних функцій:

- оприлюднюють результати наукової роботи;
- сприяють встановленню пріоритету автора (дата підписання публікації до друку — це дата пріоритету науковця; в історіографічній частині дисертації та автореферату обов'язково вказують, коли вперше звернувся до розробки наукової проблеми);
- свідчать про особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми (особливе значення мають індивідуальні публікації, роботи у співавторстві потребують додаткових роз'яснень; в тексті дисертації та автореферату здобувач повинен подавати посилання на

власні публікації, включити їх до списку використаних джерел);

- слугують підтвердженню достовірності основних результатів і висновків дисертації, новизни і наукового рівня її (оскільки після виходу у світ публікація стає об'єктом вивчення й оцінки широкою науковою громадськістю);

- підтверджують факт апробації та впровадження результатів і висновків дисертації;

- відбивають основний зміст дисертації (про це вказується у вступі до дисертації та автореферату, а також через включення публікацій здобувача до списку опублікованих праць за темою дисертації);

- новизна і високий рівень наукових праць, в яких опубліковано результати дисертації, є одним із головних критеріїв оцінки дисертаційного дослідження;

- фіксують завершення певного стану дослідження або роботи в цілому;

- забезпечують первинною науковою інформацією суспільство, сповіщають наукове співтовариство про появу нового наукового знання;

- передають індивідуальний результат у загальне надбання та ін.

3. Структура наукової статті та тез.

Наукова стаття – один з основних видів публікацій. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання з теми дисертації, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців.

Наукові статті до дисертацій мають обов'язково бути опубліковані у виданнях, перелік яких затверджено МОН України. Наукову статтю направляють до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, опублікованих в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки авторам. Оптимальний обсяг наукової статті – 0,5 авторського аркуша (до 12 сторінок друкованого на комп'ютері тексту через 1,5 інтервали, шрифт 14).

Рукопис статті, крім основного тексту, має містити повну назву роботи, прізвище та ініціали автора (-ів), анотацію (на окремій сторінці), список використаних джерел.

Стаття повинна мати такі структурні елементи:

1. Постановка проблеми в загальному вигляді – її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями науки й національної економіки України, значення для розвитку певної галузі науки або практичної діяльності. Метою є доведення до читача основних завдань, які ставив перед собою автор статті. Як правило, постановка проблеми має включати визначення наукової гіпотези; докладно пояснювати причини, з яких було почато дослідження; розкривати ступінь актуальності теми.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми та на яке спирається автор; сучасні погляди на проблему; труднощі при розробці питання, виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, яким присвячена стаття.

3. Формулювання цілей статті (постановка завдання) передбачає виголошення головної ідеї публікації, що суттєво відрізняється від наявних, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; уведення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених.

4. Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, тенденції, програма експерименту, методика отримання й аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора в досягнення й реалізацію основних висновків тощо.

5. Висновки з дослідження, у яких формулюють його значення для теорії та практики, коротко накреслюють перспективи подальших досліджень із теми. Тут необхідно зробити короткий висновок, про те підтвердилась гіпотеза, висловлена в постановці завдання, чи ні. У цьому розділі роблять альтернативні висновки в разі, якщо результати дослідження дозволяють розуміти його подвійно.

6. Бібліографічний список цитованої літератури, у якому вміщені бібліографічні описи тих джерел і літератури, на які є посилання в тексті статті. Складається згідно з вимогами

МОН України.

7. Анотації та ключові слова додають до статей українською, російською та англійською мовами.

Науковій статті потребує дотримання певних правил її викладу:

- у лівому верхньому куті проставляють індекс "УДК" (14 пт, курсив, шрифт напівжирний, без відступу);

- Нижче через інтервал наводять ініціали та прізвище автора, науковий ступінь, учене звання.

- Далі подають назву організації, яку представляє автор (шрифт напівжирний, вирівнювання абзацу – посередині, без відступу).

- Нижче через інтервал-назва статті (напівжирними великими літерами, вирівнювання абзацу – посередині, без відступу).

- Через інтервал – текст статті з бібліографічним списком (шрифт звичайний, вирівнювання абзацу – по ширині, відступ – 1,25) (див.: стандарт «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис» (ДСТУ 7.1:2006 та Форма 23, затверджена наказом ВАК України від 29 трав. 2007 р. № 342).

- Через інтервал – анотація українською мовою (до 100 слів) з обов'язковим зазначенням прізвища та ініціалів автора і назви статті, інтервал – полуторний;

- назва статті стисло відбиває її головну ідею, думку (п'ять-сім слів);

- слід уникати стилю наукового звіту чи науково-популярної статті;

- недоцільно ставити риторичні запитання; мають переважати розповідні речення;

- не слід постійно виділяти текст цифрами 1, 2 тощо; потрібно починати перелік елементів, позицій з нового рядка, відокремлюючи їх один від одного крапкою з комою;

- у тексті прийнятним є використання різних видів переліку: спочатку, на початку, спершу, потім, далі, нарешті; по-перше, подруге, по-третє; на першому етапі, на другому етапі тощо;

- посилання на літературу в тексті слід давати в квадратних дужках, наприклад, [3, с. 35; 8, с. 56-59]. Перша цифра вказує порядковий номер джерела в списку використаних джерел, друга – відповідну сторінку в цьому джерелі; одне джерело відокремлюється від іншого крапкою з комою;

- після бібліографічного списку через інтервал – анотація російською мовою – до 100 слів з обов'язковим зазначенням прізвища та ініціалів автора і назви статті.

- Англійську структуровану анотація (реферат), складають із застосуванням безособових конструкцій.

- Текст анотації містить не менше 250 слів (не менше 2000 знаків без пропусків).

- Текст структурують, виділяючи напівжирним курсивом з абзацу предмет, мету роботи; метод чи методологію її проведення; результати роботи; сферу застосування результатів) інтервал – полуторний. Ключові слова подають українською, російською та англійською мовами; мінімальна кількість слів – п'ять; інтервал – полуторний;

- усі статистичні дані мають бути підкріплені посиланнями на джерела;

- не слід наводити для підтвердження достовірності своїх висновків і рекомендацій висловлювання інших учених, оскільки це свідчить, що ідея дослідника не нова, була відома раніше і не підлягає сумніву.

- Стаття має завершуватися конкретними висновками і рекомендаціями (пропозиціями).

Рукопис статті повинен бути підписаний автором (-ами) і направлений до редакції у двох примірниках. До нього додається комп'ютерна версія, а також на окремому аркуші – інформація про автора із зазначенням прізвища та ім'я по батькові, місця роботи (навчання), посади, контактного телефону та поштової електронної адреси.

Текстовий і графічний матеріал розмішують на аркушах паперу формату А4 (297 x 210 мм), береги: ліворуч – 30 мм, праворуч, зверху та знизу – 20 мм.

Увесь текст статті, бібліографічний список, анотації тощо друкують шрифтом Times

New Roman, розмір – 14 пт, інтервал – полуторний. Розмір таблиць і рисунків не повинен бути менше або більше ширини тексту.

Наукові журнали можуть висувати вимоги щодо наявності однієї чи двох рецензій на статтю або витягу з протоколу засідання кафедри про рекомендацію статті до друку (для авторів, які не мають ученого ступеня чи звання).

АЛГОРИТМ НАПИСАННЯ ТЕЗ НАУКОВОЇ ДОПОВІДІ Є ТАКИМ:

1. Визначення типу і структури тез (розглянуто у наступному питанні цієї теми).
2. Визначення планованого наукового результату або висновку.
3. Обрання теми тез доповіді. Від того, наскільки тема цікава для науковця, як вона розпалює його науковий інтерес, залежить і кінцевий результат планованої наукової роботи. Тому вибір теми – це те, що в жодному разі не варто робити поспіхом. При цьому слід враховувати:

- обраний раніше тип тез;
- основний результат наукової роботи, який буде описано в тезах;
- назву (тематичну спрямованість) конференції, в якій передбачається участь науковця.

Останній пункт потрібний для того, щоб тези відповідали тематиці конференції. У разі їх невідповідності можуть відмовити в участі. Водночас, будь-яку наукову роботу можна подати під різними кутами зору. Тому бажано використовувати у назві та змісті тез доповіді ключові слова, узявши їх з назви конференції чи її окремих секцій.

4. Формування розширеного плану тез доповіді обраного типу. Необхідно продумати, про що йтиме мова у кожній частині. Кожну ідею можна описати кількома реченнями. Зазвичай в тезах кожен абзац містить окрему ідею.

Формуючи структуру тез наукової доповіді, слід передусім ознайомитися зі змістом останніх публікацій у періодичній фаховій літературі за обраною темою. Це потрібно для того, щоб чітко орієнтуватись у тому, яка саме наукова тематика є нині актуальною, які наукові проблеми потребують вирішення. Саме у процесі ознайомлення, читання та аналізу науково-практичних публікацій студенту здебільшого вдається правильно визначити напрям майбутнього наукового пошуку.

Роботу над тезами доповіді слід починати із загального ознайомлення з матеріалами з обраної тематики. Важливу роль на цьому етапі може відіграти перечитування власних конспектів, перегляд певних розділів навчальної, довідникової, енциклопедичної літератури. Це дасть можливість здобути найзагальніші відомості про досліджувану проблему.

5. Наступний етап – це підбір літератури. Використовуючи бібліотечні каталоги, електронні бази даних, списки літератури у монографіях та періодичних виданнях, цей етап роботи можна пройти дуже швидко і якісно. Обрані літературні джерела слід уважно вивчити, опрацювати.

Слід використовувати нову літературу, статистичні та фактичні дані – за останні 3-5 років (хоча деколи використовують джерела 100– 200 річної давнини). У процесі опрацювання літературних джерел доцільно нотувати визначені текстові фрагменти, статистичні та фактичні дані. Посилює достовірність одержаних наукових результатів комбіноване використання джерел різних типів, але дуже важливо, щоб ці джерела точно відповідали поставленим завданням і співвідносились із темою наукової роботи.

У процесі вивчення підібраної літератури студент визначає мету і завдання доповіді, міркує над тим, які нові ідеї, підходи він може запропонувати в аспекті досліджуваної проблеми.

6. Перевірка на достатність змісту тез. Необхідно уважно прочитати написане і перевірити, чи достатньо зібраного та описаного матеріалу для повного розкриття теми. Якщо недостатньо – розширити зміст тез. Окремі їх частини мають бути побудовані логічно послідовно і відображати основну ідею усієї роботи. У кінці тез мають бути висновки, які передбачалися на другому етапі даного алгоритму. За потреби можна поміняти порядок абзаців, уточнити окремі формулювання. Можливо, знадобиться коригування назви тез.

7. Формулювання та редагування переходів між окремими абзацами. На цьому етапі

читають увесь текст тез та редагують переходи між абзацами, а також зміст самих абзаців. Дуже ймовірно, що в процесі написання виникли нові думки та ідеї, які за потреби можна внести до змісту тез доповіді. За об'ємом окремі абзаци можуть відхилитися від попереднього плану. Важливо, щоб основний результат наукової роботи – висновки були актуальними й добре аргументованими.

8. З'ясування вимог до оформлення тез доповіді та їх обсягу. Необхідно уважно прочитати вимоги організаторів конкретного наукового заходу до оформлення тез доповіді, звернувши увагу на їх обсяг та правила оформлення. Якщо їх обсяг дещо більший за установленний – можна знайти і скоротити другорядні деталі, змінити окремі фрази тощо.

9. Консультація з науковим керівником. Після оформлення тез студент має звернутись до наукового керівника для критичної оцінки проробленої роботи та отриманих наукових результатів. Це потрібно для того, щоб почути його думку про зміст, аргументацію, стиль наукової роботи.

10. Надсилання готових тез доповіді до оргкомітету конференції. Оформлення уже підготовлених тез наукової доповіді має бути таким:

- у правому верхньому куті розміщують прізвище та ініціали автора; за потреби вказують інші дані, які доповнюють відомості про автора (студент, аспірант, викладач, місце роботи або навчання);

- назва тез доповіді;
- виклад основного змісту;
- список використаних джерел.

Необхідно пам'ятати, що посилання на джерела, цитати в тезах доповіді використовують рідко. Також у тезах можна опускати цифровий і фактичний матеріал, а лише наводити отримані у результаті досліджень наукові дані.

4. Вимоги до написання наукової статті: постановка проблеми, формулювання наукової новизни, аналіз останніх досліджень і публікацій по проблемі дослідження, виділення невиражених частин проблеми, формування цілей статі, виклад основного матеріалу, висновки.

Наукова стаття – один з основних видів публікацій. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання з теми дисертації, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців.

Стаття повинна мати такі структурні елементи:

1. Постановка проблеми в загальному вигляді – її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями науки й національної економіки України, значення для розвитку певної галузі науки або практичної діяльності. Метою є доведення до читача основних завдань, які ставив перед собою автор статті. Як правило, постановка проблеми має включати визначення наукової гіпотези; докладно пояснювати причини, з яких було почато дослідження; розкривати ступінь актуальності теми.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми та на яке спирається автор; сучасні погляди на проблему; труднощі при розробці питання, виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, яким присвячена стаття (стисло, критично та у певній логічній послідовності необхідно проаналізувати основні положення останніх досліджень і публікацій, що безпосередньо стосуються порушеної проблеми, виокремити невирішені раніше частини загальної проблеми, яким присвячено статтю).

3. Формулювання цілей статті (постановка завдання) передбачає виголошення головної ідеї публікації, що суттєво відрізняється від наявних, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; уведення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених. Мета дослідження (необхідно висловити основну ідею публікації, яка має суттєво відрізнятись від сучасних уявлень про проблему, доповнювати чи поглиблювати уже відомі підходи; звернути увагу на введення до наукового обігу нових наукових фактів, висновків,

рекомендацій, закономірностей або уточнення вже відомих раніше, проте недостатньо вивчених; мета дослідження має впливати з постановки проблеми й аналізу останніх досліджень і публікацій, у ній повинно бути чітко визначено кінцевий науковий результат, вказано, на яких наукових передумовах ґрунтується, чим і як досягається (із залученням яких, зокрема, наукових гіпотез, ідей, явищ, законів))

4. Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, тенденції, програма експерименту, методика отримання й аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора в досягнення й реалізацію основних висновків тощо.

5. Висновки з дослідження, у яких формулюють його значення для теорії та практики, коротко накреслюють перспективи подальших досліджень із теми. Тут необхідно зробити короткий висновок, про те підтвердилась гіпотеза, висловлена в постановці завдання, чи ні. У цьому розділі роблять альтернативні висновки в разі, якщо результати дослідження дозволяють розуміти його подвійно.

6. Бібліографічний список цитованої літератури, у якому вміщені бібліографічні описи тих джерел і літератури, на які є посилання в тексті статті. Складається згідно з вимогами МОН України.

7. Анотації та ключові слова додають до статей українською, російською та англійською мовами.

В більшості випадків молодий науковець самостійно обирає **наукову проблему**. Звичайно, його вибір обмежений напрямками основних науково-дослідних робіт вищого навчального закладу або наукової установи, в якій він працює або до якої прикріплений. Але тема може й не зовсім відповідати усталеній специфіці тієї галузі науки, в якій працює автор. Наприклад, вона може належати більше до технічних, ніж до природничих спеціальностей, але її можна сформулювати так, що вона буде успішно виконана і схвально сприйнята колегами. Саме в цьому полягає одне із завдань наукового керівника: правильне формулювання теми. Проте запропонувати тему має сам науковець. Його керівник чи старший колега не можуть досконало виконати за нього цю роботу, оскільки запропонована тема з високою імовірністю буде незручною для фахівця і може привести як до розчарування у власних здібностях, так і у науковій роботі взагалі. Перші дослідження молодого науковця, як правило, пов'язані з темою його дипломної роботи або кандидатською дисертацією, тому він може вільно обирати напрям дослідження. Вже з досвідом стане можливою робота над темою замовлення.

Тема дослідження вибирається із списку актуальних наукових проблем, які відомі науковцям, що працюють в цій галузі. Перелік невирішених питань може запропонувати науковий керівник. Як правило, ними є прості очевидні проблеми: підготовка фахівців, методи дослідження або організація роботи. Спеціалізовані задачі, які є предметом дослідження самої науки, як правило, вже описані на досконалому рівні.

Темою дослідження може бути вирішення певного виробничого питання, наприклад картографування певного явища. Важливо, щоб це дослідження було обумовлено реальною потребою і його результати знайшли своє місце у виробництві.

Проте поширеним є вирішення надуманих прикладних задач. Кількість їх величезна: достатньо перелік проблем перемножити на можливі географічні райони, в межах яких вони досліджуватимуться. Такі статті не цікаві аудиторії і не містять наукової новизни. Звичайно, можна запропонувати новий спосіб вирішення певної проблеми, але це має бути абсолютно новий спосіб, цінний своєю методикою.

Приклад можна навести такий. Автор розробив методику виготовлення тривимірних реалістичних картографічних моделей (ТРКМ) місцевості, в десятки разів швидший за попередні. Вихідні дані беруться з картографічних матеріалів і переносяться в програмне середовище для тривимірного моделювання. Потім умовні позначення карти редагуються або заміщуються на тривимірні об'єкти, що за змістом відповідають елементам місцевості.

До цього часу всі тривимірні об'єкти в просторі моделі розміщувались вручну, що робило процес створення ТРКМ трудомістким і дорогим.

Але виготовлення картографічних творів в новому програмному забезпеченні наукової новизни не містить – це технологічне завдання, яке легко вирішується фахівцем на робочому місці. Писати про це наукову статтю не має сенсу.

Буває так, що публікація описує дослідження певного явища, для чого було складено кілька карт. Вказується, що за результатами цієї роботи відкрито нові закономірності об'єкта дослідження. Але нові факти про більшість явищ можна встановити за картами, саме для цього вони й створені. Потенційна кількість таких досліджень дорівнює кількості картографованих явищ, об'єктів і процесів, тобто дуже велика, а користь від них мінімальна.

Отже, цінною в такому випадку не є інформація про об'єкти картографування, а швидше новий підхід до роботи. Прикладні дослідження варто здійснювати тільки за наявності замовлень, оскільки вплив їх на розвиток науки невисокий.

Найчастіше прирощення наукового знання досягається використанням напрацьованих кількох наук. Загалом відомо, що працювати на стику наук простіше, ніж запропонувати результат, який заслуговує на увагу у відомій галузі. Наприклад, методи і прийоми роботи, характерні для точних наук, будуть корисними для суспільних і природничих.

Спосіб подання результатів дослідження. Перш за все наукова стаття має бути цікавою для тих, хто з нею працюватиме. Недостатньо, щоб вона була просто розрахованою на цільову аудиторію і містила потрібні відомості, які ще не відомі читачеві. Власне викладення матеріалу має відповідати певним вимогам. Головна з них така: автор під час роботи має поставити себе на місце того науковця, який читатиме статтю і описати дослідження так, щоб від читання тексту було важко відірватися.

Слід зауважити окреме правило, яке не належить до способу викладення матеріалу статті: наукова праця має містити рубрики, визначені і рекомендовані ВАК.

Наукова новизна досягається висвітленням тих відомостей, які виявлені у результаті проведених досліджень, невідомі науковому товариству, не були опубліковані раніше і логічно не можуть бути встановлені із актуальної інформації. Наукову новизну власне за ступенем новизни можна умовно поділити на відносну і абсолютну.

Відносна наукова новизна – це невідома раніше інформація у відомій логічній площині, наприклад, нове доведення теореми Піфагора, методика отримання більш досконалого промислового зразка тощо. Загалом відносна новизна – це покращення і вдосконалення вже існуючих рішень.

Наукова праця, що містить абсолютну наукову новизну, визначає нову логічну площину і інформацію, яка до неї належить. Це абсолютно нові вирішення існуючих проблем або означення проблеми і пошук рішень для неї.

Переважає більшість наукових статей містять відносну наукову новизну, що є нормальним явищем. Для задоволення потреб людини оптимальною є невелика кількість досконалих предметів і технологій, а не велика кількість недосконалих. Оскільки покращення – тривалий багатоетапний процес, тому більша частина модернізацій через деякий час не будуть використовуватись. Але вони можуть стати сходинкою для наступних вдосконалень. Саме на поступових покращеннях і їх впровадженні, а не на створенні нових фундаментальних напрямів і ґрунтується наука. Вузькоспеціалізовані дослідження є важливішими для науки, ніж загальні і оглядові, така праця може стати вихідним матеріалом для подальшої роботи лише двох-трьох фахівців і користь від неї буде значною. Це характерно для прикладної науки, тому не потрібно на початку намагатись створити щось визначне, потрібно обрати визначену наукову проблему і знайти її досконаліший розв'язок. Наприклад, введення нового компоненту у сплав напівпровідників може зменшити нагрівання робочої зони на 20%, а, отже, і всього кристалу і, як результат, підвищити тактову частоту мікросхеми з 1 ГГц до 1,25 ГГц, що є суттєвим досягненням. Така стаття має 100% наукової новизни.

З іншої сторони, наукове дослідження здійснюється головним чином для людей, саме

за їх участю результати використовуватимуться і впроваджуватимуться, саме від них можна отримати "дивіденди" - визнання, посаду і замовлення. Тому чим більшою буде цільова аудиторія, тим більшу користь автору може принести дослідження, а вузькоспеціалізована тема стане потрібною лише певному неширокому колу фахівців. Наприклад, "Продуктивність праці населення країн світу" може зацікавити фактично будь-якого спеціаліста з економіки і географії, а "Особливості геологічної будови верхнього русла р. Кам'янка" є прикладом вузькоспеціалізованої теми. Перевагою останньої є мінімум критики з боку колег і опонентів, а її недоліком – невелика кількість наукової новизни. Така наукова робота може і не знайти своїх споживачів. Велика кількість наукової новизни можлива лише в загальних статтях.

Слід сказати, що вузька наукова спеціалізація має ще один недолік, який полягає у обмеженому кар'єрному зростанні. Такий фахівець отримує непогану зарплату, але може будувати кар'єру лише в горизонтальному напрямку, тобто отримати вищу категорію, вищу зарплату, але не керівну посаду (вертикальне зростання). Керівниками призначають усестороннє розвинутих спеціалістів (або можливо тих, які просто не знайшли себе), які можуть значною мірою інтелектуально поступатися вузькоспеціалізованим, особливо в точних науках. Проте "універсали" спромоглися вивчити одну іноземну мову, іноді на рівні, значно нижчому, ніж необхідно для розуміння технічної літератури, але орієнтовану на спілкування, можливо кілька разів змінювали місце роботи, але так чи інакше працювали на кількох посадах. Тому, обираючи вузьку спеціалізацію, фахівець має пам'ятати, що ніколи не буде "на вершині харчового ланцюга" і все життя працюватиме за заробітну плату. Таким чином, рівень наукової новизни і тема, що в ній розглядається, залежать від цілей статті.

Вибір цілі дослідження. Автор перед початком роботи має точно встановити ціль дослідження. Відповідь на таке питання може дати *наноеконіміка*. Це теорія економічної поведінки індивідуальних економічних агентів в ринкових і неринкових умовах. Вона вивчає також ефективність діяльності окремої людини і домашнього господарства. Один з її принципів можна викласти так: "Перед виконанням будь-якої роботи слід точно встановити величину користі від неї і чи буде остання більшою за затрачені зусилля. Якщо користь менша або її важко оцінити, слід додатково уточнити оптимальність виконання роботи". Тобто слід добре подумати, чи варто завдання виконувати взагалі, адже будь-яка виконана людиною робота має приносити користь. Таким чином, цілями написання статті є наукове визнання, виконання професійних обов'язків і отримання подальших замовлень.

На сьогодні встановилась така традиція, що авторитет науковця визначається кількістю наукових праць. При цьому не враховується якість статей, оскільки колеги науковця не пам'ятають, які теми раніше ним розроблялися. В цьому і криється проблема: якщо дослідження не привернуло увагу, значить не є вагомим для суспільства. Це нераціонально витрачені час і зусилля.

Хорошого науковця не запитують, скільки публікацій, монографій чи доповідей на конференціях він має. Його внесок у науку можна оцінити з його імені. Тобто *першою ціллю* написання статті може стати наукове визнання: автор в статті демонструє свою компетентність і кваліфікацію в певній галузі науки. Стаття, що містить лише нові факти, не йде ні у яке порівняння з роботою, що відкриває нову галузь науки і доводить її користь для суспільства.

Другою ціллю є власне факт публікації роботи. Науково-педагогічні працівники зобов'язані подавати певну мінімальну кількість статей, щоб залишатись на посаді. Для успішного захисту дипломної роботи бажана наявність хоча б одної наукової статті, кандидатської дисертації - 3, а докторської - 15.

Крім того, сам факт публікації статті означає закріплення пріоритету в даній області досліджень за автором. Це неписане правило, але воно має певне підґрунтя: дисертант не може захищатись по темі, по якій вже відбувся захист. Якщо дослідник працює над дисертацією, він має вибрати тему, яка ще не вирішується іншими науковцями, для чого він робить огляд публікацій. Статті по цій темі свідчать про розроблення наукової проблеми. В

такому випадку зв'язуються з автором публікацій для встановлення, чи останні не є темою його дисертаційного дослідження або вибирають іншу тему.

По-третє – отримання нових замовлень. Слід зразу вказати, що такий спосіб пошуку замовлень неефективний. І ось чому.

Найбільший ефект приносить діяльність, направлена саме на досягнення цілі. Наприклад, для того, щоб влаштуватись на роботу, людина звертається в кадрове агентство, публікує оголошення в журналі, запитує своїх знайомих, ходить на співбесіди тощо. Але якщо вона покращуватиме власну професійну підготовку, вивчить кілька іноземних мов, то працевлаштуватиметься вона дуже довго, оскільки про її таланти і можливості ніхто не знатиме. Звичайно, фахівець повинен відповідати своїй посаді, але ніхто його не запросить на роботу, швидше це місце отримає посередній спеціаліст, про існування якого знатимуть і який *попросить про це*.

Тому зусилля, направлені на написання статті, призведуть не до отримання замовлень, а саме до прямого результату – появи наукової роботи. Для того, щоб знайти і отримати замовлення на наукове дослідження, потрібно досягати цього прямими методами (дослідженням ринку, рекламою, демонстрацією, пропозицією), а не опосередкованими (непрямими). Така ж доля чекає і на прагнення просунутися по службі.

З іншого боку, в пошуку замовлень певну роль відіграють і опосередковані методи, якщо вони використовуються регулярно. Не слід писати статтю тільки для однієї цілі, бо досягнення успіху не відбувається лінійно. Іншими словами, для отримання місця у світі людині потрібно застрелити 100 зайців, а патронів у неї тільки 45. Багатьом фахівцям потрібні статті, грамотно написані розділи дисертацій, добре підготовлені презентації для конференцій, але часто вони не мають часу на це або не знають, як виконати таку роботу. Їм можна допомогти, а вони в свою чергу поділяться певними ресурсами. Таким чином, обрана тема має якомога повніше забезпечувати реалізацію мети дослідження.

Під час викладу цього матеріалу не було згадано власне мету науки, і, як наслідок, мету публікації – прирощення наукового знання. Наука – це не економіка і її задачею не є отримання прибутку. Не завжди можна точно встановити ціль певного дослідження і перспективи отриманих результатів. У цьому і полягає одна з особливостей науки, яка і відрізняє її від інших видів людської діяльності. Тому статтю слід публікувати, якщо автором отримані нові результати, які є цікавими для наукового співтовариства. Це можуть бути результати власних досліджень або узагальнення виробничого досвіду.

Загальний процес викладення матеріалу. Цей процес є частковим випадком викладення власної думки людиною і для більшості фахівців не становить проблеми. Буває так, що автор не знає, з чого почати писати статтю. Ця проблема вирішується стандартним чином: складну задачу, яку не можна осягнути відразу, потрібно розділити на кілька частин. Варто скласти план (письмово), а якщо така ж проблема виникає знову з певним пунктом плану, його знову потрібно розділити. В результаті кожну з частин людина повністю розумітиме і її можна буде описати. Також план дає змогу оцінити статтю ще до початку роботи над нею і визначити головну думку роботи, що дозволить уникнути зайвої праці. Якщо після складання розширеного плану проблема викладення матеріалу залишається, можна повернутись до роботи над статтею через кілька днів.

Але автор не має такого досвіду: план він ніколи не складав. Результат дослідження не був наперед відомим, а викладення матеріалу починалось під час його проведення. В такому випадку отриманий текст значно відрізнятиметься від попереднього плану, а останній в такому разі потрібно переписати, що недоцільно.

Мова людини є важливим компонентом мислення: фактично думки людини і писаний текст співпадають. В більшості випадків алгоритму простого випишування тексту за змістом думок достатньо для передачі результатів роботи. Застосування розширених методів дослідження, наприклад *трансляції [конвертації]* в цій статті не розглядається. Трансляція застосовується у випадку різних логічних площин вихідних даних і представлення результатів (наприклад, для написання музики, якщо відомі тема і чуттєва атмосфера твору

або текстовий супровід). В такому випадку здійснюється обробка даних, аналіз свідомості із запам'ятанням значно більшого переліку даних, ніж пряма думка і конвертація площини представлення цих даних. Такі методи роботи – досить складна тема, яка не входить до програми курсу "Організації наукових досліджень".

Отже, розділення задачі на частини і послідовна робота над ними і складає суть роботи над статтею.

Крім того, публікація має містити тільки ті відомості, які необхідні і достатні для розуміння її матеріалу цільовою аудиторією. Жодні зайві матеріали, наприклад загальновідомі факти, не повинні бути наведені. Тільки у *вступі* можна виділити одне-два речення для введення читача у суть справи. Тут же наводиться текст, який містять наукову новизну, але є більш загальними, ніж нижчевикладений матеріал.

Взагалі викладення змісту публікації можна порівняти з кінематографом. Хороший фільм показує лише певні найважливіші кадри, достатні для відновлення всього ланцюжка подій і розуміння сюжету. А безперервна трансляція у форматі "реаліті-шоу" є громіздкою, втомливою і нецікавою. Саме ключові події мають значення для глядача, а інші, другорядні (подорож до місця призначення) опускаються. Для автора, можливо, є важливим хід дослідження, але не слід його детально викладати в статті. Краще вказати ключові моменти, які автор віднайшов сам, а загальноприйняті прийоми, описані в літературі, поміщати не потрібно.

В статті, яка вирішує конкретну наукову проблему, після викладення останньої і вихідних умов дослідження мають бути подані результати, а вже потім (коротко) алгоритм дослідження. До цього прийому вдаються і окремі сценаристи: фільм починається з розв'язки, після чого йде пряме викладення подій. Ознайомившись з результатами, можна вирішити, потрібно чи ні читати хід дослідження.

Наукове дослідження високої якості потребує велику кількість часу і зусиль. Процес здійснення дослідження і викладу його результатів у статті фактично не піддається автоматизації. Якщо ж автоматизація присутня, то це може призвести до до поверхневих результатів, однотипності викладеного матеріалу і погіршення якості роботи. Тому хороша наукова стаття, яка стане корисною для фахівців, не може бути написана швидко, так як не може бути швидко виконана об'ємна робота. Людина не є настільки розвинутою, з одного погляду на стан речей відкрити нову закономірність, та й навіть у цьому випадку потрібні випробування, перевірки і вивчення джерел. Тим більше, що всі очевидні закони вже давно відкриті, а більшість сучасних робіт спрямована на уточнення вже відомих закономірностей і процесів. Процес дослідження в цьому випадку не виконується швидко через складність досягти суттєвого покращення раніше отриманих результатів.

Крім того, під час тривалої роботи виникає спотворення свідомості (mind distortion). Це особливість роботи людського мозку, яка полягає в тому, що різні його частини втомлюються по-різному і науковець може неправильно викладати думки, хоч його загальний рівень втоми ще не високий. Головним чином це проявляється в перетворенні наукового тексту в науково-популярний або художній. Крім того, проявляється емоційне забарвлення.

Для мінімізації спотворення свідомості статтю потрібно писати впродовж кількох днів. Роботу на наступний день починають з редагування попереднього тексту. Так можна згадати деталі дослідження і увійти в курс справи. Результати, викладені за один раз, краще почитати через кілька днів.

Крім того, що хід думок індивіда в певній мірі визначається настроєм, про що викладено нижче, також він залежить від так званого "актуального внутрішнього стану", який в свою чергу перебуває у взаємозв'язку з місцезнаходженням, оточенням і діяльністю людини в цей момент часу. Це проявляється в тому, що текст, написаний на відпочинку вдома буде відрізнятися від тексту, написаного в робочих умовах.

Актуальний внутрішній стан можна назвати неявною нейро-інформаційною програмою, яка разом з навичками, рефлексами і іншими умовними реакціями належить до

засобів, за допомогою яких нервова система намагається зменшити навантаження на себе. Від навички нейро-інформаційна програма відрізняється значно більшим обсягом і проявляється в виділенні поля свідомості (обмеженні доступної інформації), в межах якого обробляються події і приймаються рішення. Іншими словами, людина думає переважно в межах тієї інформації, яка актуальна в для того місця, в якому вона перебуває тривалий час. Наприклад, в знаходячись на робочому місці, спеціаліст виконає завдання одним способом, а вдома - іншим або не виконає взагалі, хоча завдання однакові. Інший приклад: дівчина на дискотеці легко скаже свій номер телефону людині, з якою нещодавно познайомилась, в той час як на робочому місці вона відмовить. Індивід, певним чином обмеживши поле прийняття рішень, не зовсім правильно реагує на подію, бо не встигає "перемкнутись" або розширити це поле.

Таким чином, розподіливши роботу над статтею на кілька етапів, можна мінімізувати вплив особистості на якість наукового матеріалу.

Мінімізація впливу особистості на науково-дослідну діяльність. Людина має таку властивість - вона емоційно прив'язується до результатів своєї роботи, вони стають важливими для неї. Фахівець також залежить від них і в фінансовому плані. Так склалося, що позитивні результати добре впливають на репутацію фахівця, а негативні асоціюються з інтелектуальною слабкістю. Буває так, що бажані результати не були досягнуті і фахівцеві на перший погляд нічого представити. В такому випадку може виникнути бажання зробити результати дослідження трохи більш позитивними. Це і є фальсифікація. Зайве говорити, що таке явище не повинно мати місце в науці.

Висновки в будь-якому випадку мають бути зроблені, адже негативний результат теж є результатом. Отримані результати мають бути описані, щоб їх можна було врахувати під час наступних досліджень.

Автором виконано дослідження по "перетворенню" ігрової відеокарти nVidia GF 8800 в професійну Quadro 3700. Професійна відеокарта працює на порядок продуктивніше в програмах тривимірної графіки і відеомонтажу, але і коштувала до 10 тис. грн. Потрібно було перепрошити BIOS, після чого драйвер для Quadro 3700 можна встановити. Підбиралась сумісна ігрова відеокарта, яка за набором мікросхем відповідала б професійній.

Після проведення невдалого досліду з відеокартою ASUS 8800 вдалося перепрошити PNY 8800 і вона визначилась коректно і драйвер встановився. Але приросту продуктивності не спостерігалось. Пізніше було встановлено, що в процесорі ігрової відеокарти під час виготовлення пропалюється доріжка, яка подає живлення на блоки візуалізації полігонів, тому її в професійну перепрошити неможливо. Проте в Інтернеті є багато статей, які описують подібну процедуру і заявляють про приріст продуктивності. Не всі з цих досліджень є сфальсифікованими, але решта - просто необ'єктивні, оскільки відеокарту просто не тестували після встановлення драйвера. Фальсифікація результатів ні до чого не привела.

Не можна вимагати від людини неможливого – неемоційного сприйняття оточуючого світу і "холодного" проведення наукових досліджень. Але останнє краще здійснювати з мінімальним емоційним впливом. В протилежному випадку роботу краще тимчасово припинити, щоб уникнути спотворення інформації і фізичного ослаблення. Емоційні переживання і страх перед невдачею призводять до швидкої втомлюваності і неточних результатів. Найкраще і найпродуктивніше робота здійснюється без будь-якої емоційної зацікавленості і відсутності залежності від результатів дослідження.

Визначення швидкості роботи. Як правило, людина в режимі нормального (номінального) завантаження працює впродовж тривалого часу з відносно високою швидкістю. Поспішаючи, фахівець досягає короткочасного зростання продуктивності, що змінюється тривалим спадом через втому і відволікання уваги на відстеження часу. На сьогодні багато керівників не передають завдання у виробництво, доки не залишиться мінімум часу для його виконання. Певним чином це пояснюється ризиком внесення змін замовником після складання договору. Наукова робота не є настільки динамічною, але і в ній

трапляються непорозуміння. Автор був свідком того, як терміново (за тиждень) виконана робота більше місяця не використовувалась. Така практика стала нормальною для деяких керівників. Можливо це є наслідком низької дисципліни виконавців, які не вкладаються у визначені строки. Але в більшості випадків, за спостереженнями автора, керівник не розраховує допустимий ліміт часу на виконання завдання, йому легше повідомити, що робота є терміновою. Часто це має обернений ефект - продуктивність праці зменшується, оскільки швидко впродовж тривалого часу виконавець працювати не може.

Єдина рекомендація виконавцеві в цій ситуації - дотримуватись визначеного графіка роботи, не допускати виконання роботи у неробочий час і брати до уваги пріоритет виконання завдань, а не терміновість їх виконання. Хороший керівник має вказати реальний час, до якого робота має бути виконана і пріоритет виконання завдань, якщо таких є кілька.

Взагалі вміння правильно працювати і навчання цьому процесу – дуже складна і об'ємна тема. В ній слід розглянути види завдань і способи їх аналізу і виконання, кількість зусиль, які слід виділяти для виконання кожного з них, правильний вибір методів роботи, перерви в роботі і їх тривалість тощо. Ці питання неможливо розглянути в даній статті; вони будуть описані в інших публікаціях.

Робота з текстом. Граматичні правила викладення тексту можна знайти в публікації. Тут же будуть викладені тільки власні рекомендації автора, які відсутні в інших статтях.

Текст статті слід відразу набирати в найбільш "чистовому" варіанті. Речення мають бути максимально правильними, а текст – якнайбільш подібним до наукового. Буває так, що фахівець спочатку викладає матеріал в дуже неякісному вигляді, а потім багатократно редагує його. В такому випадку всю статтю потрібно повністю перенабрати два-три рази, перш ніж вона набуде нормального вигляду, на що витрачається значно більше часу. Цей спосіб має ще один недолік: у науковця, що звик так працювати, виникають проблеми під час доповіді, оскільки і відповідати на питання аудиторії потрібно відразу в режимі реального часу.

Авторський текст має власний стиль викладення думок, тому не потрібно копіювати його з Інтернет-сторінок або чужих статей. В таких роботах абзаци відрізняються за стилістичним оформленням, що добре помітно. Крім того, важко підібрати частини різних статей так, щоб одна з них була продовженням іншої: втрачається логічна послідовність викладення матеріалу за рахунок його повторення або недостатчі, що теж можна побачити.

Кожне слово потрібно перевірити на правильність і відповідність його загальному змісту речення. Якщо без цього слова зміст залишається майже незмінним, його потрібно видалити. Ті зображувальні засоби, які використовуються в літературній прозі, застосовувати не

варто.

Речення мають бути оптимальними за довжиною і змістовим наповненням. Саме речення є одиницею змісту статті, тому перші мають бути до певної міри схожими за будовою. Людина нормально опрацьовує прості речення, складнопідрядні з одним підрядним і складносурядні, що складаються з двох простих. Складніші конструкції вже вимагають значно більших розумових зусиль для їх аналізу.

Виникають проблеми і з реченнями, які містять велику кількість слів із невизначеним значенням. Їх можна назвати "реченнями ні про що". Наприклад, "Ця властивість матеріалу викликана певною зміною його внутрішньої будови." Або "Ці можливості відрізняють ГІС від решти інформаційних систем і забезпечують унікальні можливості для її застосування в широкому спектрі завдань, пов'язаних з аналізом і прогнозом явищ і подій навколишнього світу, з осмисленням і виділенням головних чинників і причин, їх можливих наслідків, з плануванням стратегічних рішень." Таких невдалих частин можна уникнути, якщо спробувати переказати зміст: у випадку невдачі слід перебудувати речення.

Занадто короткими змістовими одиницями теж не все гаразд: у читача виникає незручний стан, якщо текст раптово закінчується. Таке речення слід доповнити або розширити.

Взагалі якісно написаний текст має певний ритм, як у віршах. Наукова мова не важка

для розуміння, протилежною є наукоподібна мова. За її допомогою автори намагаються приховати результати невдалих досліджень або продемонструвати свої розумові здібності. Насправді навпаки: чим розумніша людина, тим легше читаються її статті. Саме тому в наукових працях слід роз'яснювати найбільш складні місця.

Частина статті, яка має відносно самостійне значення, повинна закінчуватись невеликим висновком.

Як знайти час на написання статті. Недостача часу – одна з найбільших проблем, які заважають писати якісні публікації. Якщо безпосередньо на дослідження науковець виділяє достатньо часу, то якісне викладення результатів часто вважається другорядною справою. Цю проблему можна порівняти з проблемою програмістів, які не встигають написати коментарі до програмного коду. Згодом доводиться витратити значно більше зусиль, щоб доопрацювати програму, написану кілька місяців назад. Результати неякісно викладеного дослідження вважаються непереколивими і останнє не знаходить впровадження. Таким чином, користь від роботи різко знижується.

Автор частково вирішив цю проблему шляхом використання часу, який витрачається на поїздки. Робота науковця передбачає зустрічі, конференції, вирішення організаційних задач. Крім того, науковці часто додатково працюють за сумісництвом, тому щоденних поїздок не уникнути.

Автор працює над статтями саме в громадському транспорті. Всі статті і дисертація автора написані так. "В стаціонарних умовах слід проводити дослідження, а опрацьовувати результати – в польових", тобто під час подорожей.

Для реалізації цього було придбано маленький ноутбук (екран 10"), який дозволяє зручно працювати в обмеженому просторі. Як свідчить досвід, імовірність його пошкодження невисока: три роки він успішно пропрацював. Крім того, можна використати час, який виникає під час очікування зустрічі або в чергах під час роботи з документацією, яка є невід'ємною частиною оформлення результатів роботи.

З досвіду можна сказати, що шлейф відеокарти – це деталь ноутбука, яка зношується найбільше. Він містить 20-30 тонких проводів, які з'єднують материнську плату і матрицю екрана. Шлейф проходить через кріплення дисплея і саме в цьому місці можливе його пошкодження внаслідок багаторазового згинання. В рекламному проспекті написано, що ноутбук витримує 20 тис. циклів "відкрити-закрити", але експериментально встановлено, що ця величина складає 3-4 тисячі. Тому без особливої потреби закривати кришку комп'ютера небажано.

Як виявило опитування, не всі науковці можуть працювати в умовах вібрації і шуму. Це є наслідком лінії, яка має різні прояви, в тому числі й фізіологічні. Певну незручність складає намагання прочитати текст пасажирами, що знаходяться поруч: не всі вони погоджуються з результатами.

Автор помітив, що в незручних умовах подекуди працювати легше, ніж вдома, оскільки зникає відчуття нераціонально витраченого часу. Крім того, продуктивність праці на робочому місці вище, ніж вдома (навіть з врахуванням витрат часу на поїздки), оскільки фахівець не відволікається на побутові проблеми. Не в кожній людині є сила волі, щоб ефективно працювати вдома, а офісне приміщення певним чином стимулює до роботи.

Багато авторів відразу після написання статті намагаються подати її в публікацію. Звичайно, якщо ця тема є популярною в дослідників, то їх прагнення зрозумілі – хто першим опублікує статтю, той і вважається першовідкривачем. Але для дисертаційних досліджень типовим є недостатня кількість публікацій. Тому не слід підганяти редколегію журналу, в який подана стаття, а приділити час роботі над новими.

Багатьом науковцям важко примусити себе працювати над статтею. Вони вигадують різні способи, наприклад займаються іншими, менш важливими питаннями. Справи потрібно вирішувати, починаючи з найважливіших, а не прикриватись дрібницями, зображуючи бурхливу діяльність, що є поширеною помилкою.

Сумісність з дисертацією. Матеріали досліджень, викладені в дисертації, за вимогами

ВАК мають бути висвітлені в наукових публікаціях. Організаційною помилкою є написання окремо (паралельно) текстів статей і дисертації, оскільки такий підхід вимагає виконання подвійної роботи. Деякі автори публікують частини своєї дисертації, що добре помітно і негативно сприймається аудиторією. Рекомендація автора полягає в тому, що статті мають стати частинами дисертації: кожна публікація стане її підрозділом. В такому випадку редактор і читачі виправлять помилки, дадуть зауваження, які можна буде виправити під час компонування дисертації.

Рецензування. Всі видання, які внесені до переліку ВАК, повинні бути рецензованими. Це означає, що до авторських статей додаються рецензії, написані досвідченими науковцями або членами редакційної колегії видання. Це документ, який містить відзив, аналіз і оцінку наукової статті і разом з останньою надається в редколегію. Вона характеризує новизну статті і її відповідність вимогам щодо публікації в журналі, оскільки редактор видання не може з наукової точки зору оцінити її зміст. Також він працює з авторами і обирає рецензента з членів редколегії, спеціалізація якого найбільше відповідає змісту роботи. Стаття і рецензія розглядаються на засіданні редколегії, де також приймається рішення про її публікацію.

Так працюють видання, які мають державне фінансування або кошти на їх утримання надаються організацією, якій підпорядкована редакція. За таких умов остання може дозволити проведення засідання редколегії і відбір статей. І головне – публікація в такому виданні є безкоштовною. Проте і гонорарів автори, як правило, не отримують.

Є і збірники наукових праць, які видаються за рахунок внесків авторів. Вартість публікації статті розраховується так, щоб загальної кількості коштів вистачило на видання збірника і обов'язкове для ваківських видань розсилання по наукових установах. Таке видання залежить від авторів і здійснює відбір статей формально. Фактично редколегія може прийняти рішення про публікацію будь-якого оплаченого тексту. Відповідальний секретар і верстальник працюють з авторами, а останні можуть самостійно обрати рецензента. Ця обставина є до певної міри перевагою таких видань: в них можна опублікувати статтю, яка не завжди задовольняє редколегію. Наприклад, відкриття молодим науковцем явища, над яким безуспішно працювали його визначні колеги.

Сенс рецензії полягає також у колективній відповідальності. За текст, який містить некоректні елементи (які розпалюють міжнаціональну ворожнечу, результати дослідження паранормальних явищ, критика роботи організацій або заклики до повалення конституційного режиму) відповідатимуть автор і рецензент, а також редколегія.

Співпраця з редактором. Редактор журналу є першим читачем статті. Якщо редактор не зрозумів написаного – то з високою імовірністю статтю не читатиме аудиторія. Крім стилю викладення матеріалу, редактор позначає граматичні помилки, які автору належить виправити. Перша стаття може містити величезну кількість правок, буквально 5-6 на кожне речення (знайти ці правки і вставити як малюнок). Їх слід не тільки виправити, але і проаналізувати, щоб вони не траплялися в наступних наукових роботах, з яких вони можуть перейти в дисертацію або підручник.

Проте редактор своїми правками може зіпсувати статтю. Але якщо зміст речень після виправлення не дуже змінюється, краще з ним погодитись. З досвіду автора цієї статті редактора переконати складно. Але за зміст публікації відповідає автор, тому не слід допускати його надмірного спотворення.

Стаття подається в редакцію в якомога правильному вигляді, оскільки доведення статті до нормального стану не є роботою редактора. Вимоги до оформлення статей можна дізнатись в редакції. В окремих випадках вони публікуються на останній сторінці видання.

Є цілий ряд ваківських видань, які рецензуються, але редактор у них фактично відсутній. Є перевага і недолік співпраці з таким виданням. Перевага полягає в тому, що можна опублікувати завелику або замалу за об'ємом статтю або таку, яка є революційною для науки і редактор не завжди може дозволити її випустити.

Автор вважає, що текст наукових робіт має залишатись оригінальним, граматичні

помилки не повинні виправлятися. Рівень стилістики і граматики, додатково до наукового змісту, має відбивати рівень освіти автора, хід роботи над публікацією і ступінь достовірності результатів дослідження.

Наприклад, різні за стилістикою абзаци і їх неузгодженість свідчать про копіювання тексту з різних джерел. Велика кількість рівномірно розподілених по тексту граматичних помилок означає поспіх у роботі, а менше їх число – про самостійну роботу автора (авторів) над текстом.

Наприклад, на початку досліджень над темою дисертації про виготовлення тривимірних реалістичних картографічних моделей автору трапилась цікава стаття. В ній стверджувалось, що тривимірні моделі місцевості досліджуваним способом вже створюються тривалий час. Але неймовірна кількість граматичних помилок свідчила про протилежне. В результаті робота по цій темі була успішно продовжена.

З іншого боку, солідне наукове видання, значну частину бюджету якого складають кошти від продажу тиражу, не може собі дозволити граматичні помилки. Це буде неповагою для читачів, серед яких є визначні науковці. Крім того, керівники наукових установ не замовлятимуть такий журнал.

Таємність. Стаття, яка містить відомості, які є державною таємницею, не може бути надрукована в відкритому виданні. Деякі видання вимагають експертне заключення з дозволу на їх відкриті публікацію.

Рубрикація статті. До обов'язкових рубрик статті належать індекс УДК, назва, вступ, вихідні передумови, перелік термінів і визначень, формулювання цілей статті (постановка завдання), виклад основного матеріалу, висновки, перспективи подальших досліджень, перелік посилань і анотації. Перехід між цими структурними частинами не повинен бути різким. Завдання автора - зробити його якомога менш помітним.

Назва статті має точно характеризувати її зміст і одночасно привертати увагу, що зараз важливо у зв'язку з великим потоком інформації. Через неточну назву важливе дослідження можуть не помітити. Також вона повинна бути якомога коротшою, не містити аббревіатур і номенклатур об'єктів, наприклад мікросхем.

У *вступі* автор інформує читача про суть проблеми і її значення для науки.

В *огляді літератури* варто розглянути джерела, які характеризують ступінь вирішення проблеми; в ньому висвітлюють та аналізують результати, отримані іншими дослідниками. Слід вказати статті, що не тільки їх підтверджують, а і ставлять під сумнів. Також не прийнято критикувати авторів.

Рубрика "*Терміни та визначення*" має місце, коли існує ймовірність неоднозначного трактування певних термінів і понять або читачам вони можуть бути невідомі. Поширені поняття тут не наводяться. В цьому розділі також подають аббревіатури і скорочення.

Вихідні передумови також називають постановкою завдання. В ній слід дати більш уточнене формулювання проблеми, ніж у вступі.

Виклад результатів дослідження. В цій рубриці автор має викласти методик (скорочено), оцінити точність і повторюваність результатів. Якщо цього не зроблено, може виникнути сумнів у їх достовірності.

Висновки пишуться у вигляді тезисів і положень, які не повторюють вступ. Завданням цього підрозділу є короткий виклад отриманих автором результатів та їх наслідків, тут також подаються узагальнення найбільш істотних положень наукового дослідження. Головною відмінністю цієї рубрики від анотації є викладення отриманих результатів, в той час як анотація показує, що зроблено.

Перспективи подальших досліджень в деяких виданнях називаються "перспективи подальших розвідок". Ця рубрика присвячується питанням, які не вдалося досягнути в даній статті, а не можливим подальшим дослідженням автора.

Перелік посилань також називається "Список використаної літератури", в залежності від видання. Література оформлюється у відповідності з вимогами ВАК (назвати стандарт). Посилання подаються на останнє за часом джерело, якщо таких є кілька. Даються посилання

і на Інтернет-сторінки. У випадку кількох посилань на одне джерело після його номера вказується номер сторінки. Найбільшу цінність представляють публікації останніх років по цій темі.

Посилання потрібні в двох випадках: в дослідженні використані результати, отримані іншим науковцем або частина змісту вже опублікована і її недоцільно розміщувати ще раз. На загальновідомі результати не слід посилатися (наприклад, на довжину екватора). Ця рубрика є частиною змісту статті і її не слід робити зовеликою, оскільки нею буде складно користуватись.

Анотацією називають коротке і вичерпне викладення змісту наукової статті, яке розміщують безпосередньо після назви або в кінці публікації. Ця рубрика має бути зрозумілою якомога ширшому колу читачів, тому вона не містить рідковживаних термінів, формул або цифрових даних. Анотація виконує функцію розширення назви статті, тому її обсяг не перевищує 3-6 речень. Вона має дати читачеві можливість обґрунтовано вирішити доцільність ознайомлення з роботою. Прийнято публікувати анотації трьома мовами: російською, англійською і українською. Під час перекладу не рекомендується користуватись електронним перекладачем.

Інформація про авторів дається в кінці статті на окремій сторінці, де вказуються їх повні імена, по батькові і прізвища у називному відмінку, посади, які вони обіймають на момент написання роботи, назва установи і міста, де публікуватиметься стаття, прізвище, посада і наукове звання керівника.

Не є потрібними такі частини, як передмова, подяки колегам, додатки і післямова.

Пошук даних для досліджень. Вихідними даними для тексту статті є різноманітні матеріали, серед яких огляд літератури, статистичні ресурси, картографічні дані, космічні знімки геопорталів, результати вимірювань природних об'єктів і побудови та вимірювання моделей.

Також є інформаційні видання, метою випуску котрих є оперативна інформація як про самі публікації, так і найсуттєвіші моменти їх змісту. Нині випуском інформаційних видань займаються Український інститут науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ), Книжкова палата України, центральні наукові бібліотеки, Інститут реєстрації інформації НАН України (електронна газета "Все всім", реферативний журнал "Джерело"), служби науково-технічної інформації міністерств і відомств, деяких наукових установ.

Взагалі пошук і отримання даних для досліджень – це окреме питання, яке через об'ємність не можна викласти в цій статті.

Висновки. Написання наукових статей - більше організаційний процес, який залежить як від таланту, так і від кількості роботи і вибору правильної точки прикладення зусиль. Можливості нервової системи визначають дуже багато і задача, вирішена обдарованою людиною за хвилини, для посередньої перетвориться на години напруженої роботи. Але ефективному мисленню можна навчитися, як і вмінню працювати (нехай це і дуже складно), і вже тоді працездатність і талант разом працюватимуть на свого власника. Але навчатись не можна відірвано від об'єкта прикладення. Саме цьому і присвячена стаття - викласти відомості, які допоможуть правильно працювати над публікацією.

5. Вимоги до підготовки тез конференції.

Тези доповіді – це опубліковані до початку наукової конференції (конгресу, конференції, симпозіуму) матеріали попереднього характеру, де викладено основні аспекти наукової доповіді. Вони фіксують науковий пріоритет автора і містять матеріали, відсутні в інших публікаціях. Можливий виклад однієї тези.

Рекомендований обсяг тез наукової доповіді становить від однієї до п'яти сторінок машинописного тексту через один чи півтора інтервалу. Схематично структура тез наукової доповіді виглядає таким чином: теза – обґрунтування – доказ – аргумент – результат – перспективи.

Готуючи тези наукової доповіді, слід дотримуватися певних правил.

Мова викладу матеріалів, за вибором авторів, може бути українською, російською або англійською. Матеріали (у т.ч. рисунки і таблиці) розміщують на аркушах паперу формату А4 (297 x 210 мм), береги зверху, знизу, справа, зліва – 20 мм. У лівому верхньому куті проставляють індекс «УДК». Нижче, через інтервал, без відступу посередині – ініціали та прізвище автора, науковий ступінь, учене звання (кількість авторів – не більше чотирьох на кожну публікацію); нижче – назва організації та країна, яку представляє автор; через інтервал – назва роботи. Через інтервал розміщують текст доповіді (текст вирівняний за шириною, шрифт Times New Roman, звичайний, розмір 14 пт, інтервал одинарний, абзацний відступ 1,25 см). Нижче, без інтервалу – список використаних джерел.

Посилання та список використаних джерел оформляють згідно з вимогами ВАК України (бюлетень № 5, 2009). Формули подають за допомогою вбудованого редактора формул MS Equation курсивом і нумерують із правого боку. Рисунок подають як єдиний графічний об'єкт (чорно-білий). Таблиці, рисунки виконують вбудованим редактором Microsoft Word і розміщують посередині.

Здобувачі обов'язково вказують за допомогою виноски на першій сторінці матеріалів прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь, учене звання, посаду.

Виклад суті доповіді доцільно здійснювати в такій послідовності: актуальність проблеми; стан розробки проблеми (перелічують учених, які зверталися до розробки цієї проблеми); наявність проблемної ситуації між необхідністю її вивчення, удосконалення та сучасним станом розробки та втілення; основна ідея, положення, висновки дослідження, якими методами це досягнуто; основні результати дослідження, їх значення для розвитку теорії та/або практики.

Посилання на джерела, цитати в тезах доповіді використовують рідко. Дозволяється включати цифровий, фактичний матеріал.

Формулювання кожної тези починається з нового рядка. Кожна теза містить самостійну думку, висловлену в одному або кількох реченнях. Виклад суті ідеї чи положення здійснюється без наведення конкретних прикладів.

Виступаючи на науковій конференції (конгресі, симпозіумі), можна послатися на опубліковані тези доповіді і супинитися на одній з основних (дискусійних) тез. Тези засвідчують апробацію результатів наукового дослідження.

6. Методичні прийоми викладання наукового матеріалу.

Автор наукової праці повинен пам'ятати: зрозуміле ним у процесі дослідження ще невідоме потенційним читачам. Концентрація уваги на новому, чітке пояснення складних моментів, застосування аналогій відомими явищами і фактами стане запорукою привертання уваги читачів до основних положень праці. Складаючи план, роблячи виклад тексту, бажано передбачити, щоб читачам було надано можливість самостійно прослідкувати всю послідовність дослідження. Але і це не головне. Важливо, щоб, хід авторських міркувань завжди був у полі зору читача. Тому кожний дослідник намагається донести до читача свої думки у найбільш ясному і зрозумілому, на його погляд, вигляді. Один вважає, що для цього досить лише коротко описати хід дослідження і детально викласти кінцеві результати. Інший ніби вводить читача до своєї творчої лабораторії, не поспішаючи веде його від етапу до етапу, детально і послідовно розкриваючи методи своєї роботи, її успіхи і невдачі, весь хід процесу дослідження. Так перед читачем проходить весь важкий шлях пошуку вченого від творчого задуму до заключного сталу роботи - підведення підсумків, формулювання висновків і пропозицій.

Перший варіант викладу часто використовується авторами наукових монографій, розрахованих на порівняно вузьке коло фахівців. Для будь-якої дисертації більш прийнятним є другий варіант викладення, який дає змогу краще виявити спроможність здобувача до самостійної науково-дослідної роботи. Це сприяє повнішому виявленню глибини його наукової ерудиції в даній галузі науки і спеціальних знань з питань дисертації, тобто відповідності її автора офіційним вимогам до здобувачів наукових ступенів.

В арсеналі авторів наукових праць (в першу чергу наукових монографій, дисертаційних робіт) є кілька методичних прийомів викладу наукових матеріалів.

Найчастіше використовуються такі **прийоми**: 1) послідовний, 2) цілісний (з подальшою обробкою кожного розділу), 3) вибірковий (розділи пишуться окремо у будь-якій послідовності).

Послідовний виклад матеріалу потребує більших витрат часу, бо автор не може переходити до наступного розділу, не закінчивши роботу над попереднім. А для обробки одного розділу необхідно часом перевірити кілька варіантів, аби знайти кращий з них. Водночас матеріал, який майже не потребує чорнової обробки, чекає черги і лежить без руху.

Цілісний прийом. Тут знадобиться майже вдвічі менше часу на підготовку кінцевого варіанта рукопису, бо спершу пишеться чернетка всього твору, ніби грубими мазками, потім відбувається його обробка в частинах і деталях.

Вибірковий виклад матеріалів також часто застосовується науковцями. У міру готовності фактичних даних автор обробляє матеріали у будь-якому зручному для нього порядку, подібно до того як художник пише картину не обов'язково з верхньої або нижньої частини. Тому обрати можна саме той прийом викладення, який видається найбільш прийнятним для перетворення так званого чорнового рукопису на проміжний або остаточний.

На цьому етапі роботи над рукописом із уже накопиченого текстового матеріалу окрім основних розділів доцільно виділити такі композиційні елементи праці: а) вступ, б) висновки і пропозиції, в) бібліографічний перелік використаних літературних джерел, г) додатки, д) покажчики.

Перед тим, як переходити до остаточної обробки чорнового рукопису, корисно обговорити основні положення його змісту зі науковим керівником.

Робота над остаточним варіантам рукопису. Коли макет чорнового рукопису готовий, всі необхідні матеріали зібрано, зроблено необхідні узагальнення, починається детальне шліфування тексту рукопису. Перевіряються і критично оцінюються кожен висновок, формула, таблиця, кожне речення, кожне слово.

Дослідник ще раз перевіряє, наскільки назва його роботи та назви розділів і підрозділів відповідають їх змісту, уточнює композицію дисертаційного твору, розміщення матеріалів та їхню рубрикацію. Доцільно також іще раз перевірити переконливість аргументів на захист своїх наукових положень. Тут треба подивитися на власний твір немовби "чужими очима", критично і вимогливо.

7. Види наукових журналів у галузі освіти.

Бурхливий розвиток засобів масової комунікації, зумовлений демократичними змінами в нашій країні, лібералізацією суспільних процесів, відсутністю політичної цензури, висуває нагальну потребу більш глибокого теоретичного осмислення місця, ролі, фахового рівня, тематичної спрямованості та багатьох інших чинників як газетної, так і журнальної періодики. І якщо діяльність першої все ж таки перебуває в полі зору науковців, то журналам у цьому відношенні поталанило значно менше. У бібліотечних каталогах, по суті, відсутні теоретичні, чи, бодай аналітичні розвідки в царині журнальної періодики.

Журнал – періодичний документ, що містить статті або реферативні відомості, огляди з різноманітних суспільно-політичних, виробничих, наукових питань, літературно-художні твори. Статті в журналі, в порівнянні з газетою, більшого обсягу, мають постійну рубрикацію. Журнали - видання ілюстровані, мають ширшу тематику, ніж газета.

Загальний опис журнального видання як виду документа

Найпершим журнальним виданням вважається французький "Journal de Savants". Його перший номер побачив світ у Франції в 1665 році, а зміст складався з огляду книг із філософії, літератури, природознавчих наук, які були випущені в різних країнах Європи.

В 1665 році журнал з'явився в Англії, в 1668 – в Італії, в 1682 році – в Німеччині, але в більшості країн часописи почали з'являтися у 18 столітті.

Як засіб інформації журнал має такі власні особливості:

- нескінченність та регулярність виходу в світ номерів через певні проміжки часу,
- наявність опублікованих матеріалів у виді статей;
- журнал має певний тематичний напрямок змісту, статей, які в ньому містяться;
- особливе поліграфічне оформлення.

Журнал має постійно діючу редколегію, яка з погодження директивних органів очолює програму видання, його функціональне та читацьке призначення, тематичний напрямок видання.

Кожний номер журналу виходить впродовж року під постійною назвою, але номери мають, звісно, різний зміст.

Журнальне видання випускається у виді блоку закріплених в корінці аркушів друкованого матеріалу визначеного формату, у обкладинці або палітурці. Характерними особливостями для журнальних видань є великі формати сторінок, двоколонний набір.

Більшість журналів є ілюстрованими виданнями, а наявність і характер ілюстрованих матеріалів визначається конкретним типом журналу.

Оскільки журнал виходить раз на тиждень, або раз на місяць, інформація, яка в ньому

міститься є менш оперативною, ніж в газетах. Але тематика більш різноманітна.

Інформація в журналі може бути первинною:

- статті,
- художні твори,
- нариси.

Вторинною:

- реферати,
- огляди тощо.

Журнальні видання можуть містити, також, оригінали творів, або переклади.

Внутрішню структуру журнальних видань визначають рубриковані розділи та різноманітні за жанром, обсягом матеріали.

Читацьке призначення журналів залежить від сфери діяльності читача, його професії, загального культурного розвитку та інтересів.

Саме читацьке призначення визначає стиль викладу інформації, тематику видання, характер його матеріалів, розрахованих на читачів певних вікових категорій, залежно від виду їх занять та діяльності. Існують, також, видання, розраховані на специфічні групи населення, наприклад, для людей із фізичними недоліками.

Звідси, всі журнальні видання поділяються на масові і соціальні. Масові журнали розраховані на широке коло читачів. Соціальні – призначені для окремих соціальних груп. Їх завданням є забезпечення комунікації у цих групах.

Деякі журнали мають додатки, які виходять з певною періодичністю в межах року видання. Додаток до журналу може бути і неперіодичним виданням і виходити одноразово.

За читацьким призначенням журнали можуть бути розраховані на читачів-не спеціалістів, та для спеціалістів в певних галузях знань чи суспільної практики.

За функціональним призначенням журнали поділяються на:

- суспільно-політичні (правознавчі, суто-політичні, економічного типу, популярні);
- наукові (природничі, гуманітарні, загальнонаукові);
- науково-популярні (технічні, науково-фантастичні, природознавчі, загальнонаукові);
- культурологічні (літературно-художні, культурно-мистецькі, релігійні);
- існують також, фахово-галузеві видання, статево-групові (для села, для молоді, для жінок) тощо.

Журнали суспільно-політичного типу містять статті та матеріали актуальної суспільно-політичної тематики і розраховані на широке коло читачів. Цей тип журналів може містити матеріали загальнополітичної тематики, економічної тематики або сатиричні чи розважальні твори.

Наукові журнали містять статті та матеріали про теоретичні дослідження і матеріали прикладного характеру. Такі видання розраховані на наукових працівників і випускаються, як правило, науковими товариствами, академіями наук, окремими міністерствами, університетами.

Журнали науково-популярного типу містять статті та матеріали про основи наук, про теоретичні або експериментальні дослідження в галузі науки, культури, слугують розповсюджувачами знань і сприяють самоосвіті.

Функціональним призначенням журналів цього типу є формування наукового світогляду читача, розширення його кругозору, популяризація досягнень науки та техніки.

Серед журналів цього типу нараховується велика кількість видань для дітей та юнацтва. Статті в таких виданнях мають широку тематику, містять літературно-художні твори та розважальні матеріали.

Видаються ці документи різноманітними громадськими організаціями, добровільними товариствами, державними установами та організаціями.

Культурологічні журнали містять твори художньої літератури, публіцистичні та критичні матеріали, аналітичні статті або релігійної тематики.

Фахово-галузеві видання призначені для працівників певної сфери діяльності і

містять статті та інші матеріали з питань економіки, техніки, сучасних технологій, організації виробництва та практичної діяльності, методичні розробки. Такі журнали видаються певними профспілками, міністерствами та відомствами.

В журнальних виданнях часто відсутня титульна сторінка. Вона не є обов'язковим для журналу елементом, а якщо титульна сторінка все ж таки присутня, на ній, окрім вихідних відомостей, розташовують перелік змісту.

Журнали можуть мати різноманітне оформлення обкладинки, але наявність вихідних відомостей є обов'язковим для всіх журналів.

Розподіл журналів на класи, підкласи, групи

Практичне вивчення журналів з метою визначення їх місця в системі ЗМК передбачає виявлення типологічних ознак і характеристик, а також моделювання і прогнозування нових видань. Такий аналіз включає такі складові: класифікацію за тематичною спрямованістю, визначення типологічних ознак журналів, їх типів, видів, складення логічної класифікаційної моделі і типологічного моделювання. Саме класифікація дозволяє поділити велику кількість журналів на класи, підкласи, групи, підгрупи з тим, щоб визначити, до якої з них належить те чи інше видання, його основні відмінності та загальні риси.

Існують різні класифікації журналів за такими ознаками:

- читацькою аудиторією,
- місцем видання,
- характером інформації,
- видавничим органом,
- мовою,
- тематичною спрямованістю,
- цільовим призначенням.

Але слід підкреслити, що найважливішими визначальними ознаками виступають тематична спрямованість і цільове призначення. Відповідно до цього вирізняються дві основні класифікації, які доповнюють одна одну в характеристиці журналів і можуть бути використані залежно від конкретних завдань - поділ за цільовим призначенням всередині тематичної класифікації і поділ за тематикою всередині класифікації за цільовим призначенням.

Наприклад, поділивши спеціальні журнали за тематичною спрямованістю на технічні, медичні, екологічні тощо, можна поділити тематичний клас за цільовим призначенням, тобто технічні чи сільськогосподарські - на наукові, виробничі тощо. І, навпаки, поділивши всі спеціальні журнали за цільовим призначенням на наукові, практичні тощо, можна їх також відрізнити за тематикою, тобто наукові журнали - на технічні, сільськогосподарські, медичні тощо.

Умовно всі журнали можна поділити на три рівня сприйняття, які відповідно розраховані на три рівня читачів:

- інформація для всіх;
- широке коло працівників галузі й тих, хто цікавиться певними сферами науки, техніки, культури;
- наукова і спеціальна інформація.

Узагалі всі журнали поділяються, звичайно, умовно на такі основні тематичні класи:

- загальнополітичні та соціально-економічні,
- виробничо-технічні,
- природничонаукові,
- сільськогосподарські,
- медичні,
- культурно-просвітницькі,
- літературно-художні,
- військові,

- спортивні,
- екологічні.

Кожен з цих класів у свою чергу поділяється на **тематичні групи**.

Для прикладу розглянемо першу групу, яка за своєю тематикою охоплює журнали різноманітної політичної, соціальної та економічної проблематики. До цієї групи належать:

- журнали, присвячені міжнародному життю, зовнішній і внутрішній політиці України ("Україна", "Трибуна", "Політика і час");
- громадсько-політичні, присвячені проблемам національного відродження ("Основа", "Віче" та ін.);
- журнали з суспільних наук, тематика яких охоплює історичні науки ("Філософська і соціологічна думка", "Наука і суспільство", "Пам'ять століть" тощо),
- економічні журнали різного цільового призначення і широкого тематичного діапазону: загальні проблеми, економічні науки, народне господарство, статистика, бізнес, менеджмент ("Діловий вісник", "Економічна Україна", "Економіка. Фінанси. Право", "Фінанси України");
- юридичні журнали ("Кодекси України", "Відомості Верховної Ради України", "Зібрання постанов Уряду України").

Найчастіше при класифікації журнальної продукції застосовується принцип цільового призначення, який характеризує суть видання, визначає його читацьку аудиторію, завдання та програму, конкретизує характер і тип видання. Розглянемо поділ журналів за цільовим призначенням на прикладі спеціальної журнальної періодики.

Спеціальні журнали, незалежно від їх галузевої належності, розраховані переважно на наукових працівників, широке коло спеціалістів, передовсім практиків і спеціалістів, які працюють у даній галузі.

Відповідно до цього спеціальні журнали поділяються на наукові, фахові та інформаційні. Вони у свою чергу поділяються на такі типи:

- наукові - на академічні, вузівські, галузеві;
- фахові - на теоретичні, практичні та масові;
- інформаційні - на реферативні та фахово-інформаційні.

Розглянемо для прикладу типи наукових журналів, що мають найбільше значення для перспектив розвитку галузі, рівня її науково-технічного поступу.

Згідно з існуючими системами наукових установ - академічною, вузівською і галузевою - вид наукових журналів поділяється на три типи: академічні, вузівські, галузеві.

На перший погляд, поділ тут відбувся відповідно до того, який орган видає журнальну продукцію, але насправді - за цільовим призначенням, властивим кожному типу видання відповідно до різних завдань академічної, вузівської і галузевої науки.

Перший тип наукових журналів, що відображають досягнення фундаментальних наук, - академічні журнали. Їх видають Національна академія наук України, наукові товариства, науково-дослідні інститути ("Вісник Національної академії наук України", що висвітлює загальнонаукові та громадсько-політичні теми, або "Доповіді Національної академії наук України", "Відродження" - український міжетнічний науково-педагогічний журнал).

До другого типу наукових журналів належать численні серії вісників вищих навчальних закладів Міністерства освіти України, наукові доповіді вищої школи, матеріали конференцій, наукові праці вчених вищої школи тощо. Так, приміром, "Вісник Київського університету" мав стільки ж серій, скільки факультетів є у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (серії "Журналістика", "Філософія", "Біологія" і т. ін.).

До третього типу належать наукові журнали, які видають галузеві міністерства на базі наукових установ - відомчих науково-дослідних інститутів. Журнали цього типу відображають досягнення не фундаментальної, а прикладної науки ("Земля і люди", "Вісник аграрної науки" тощо).

Таким чином класифікація журналів за цільовим призначенням дозволила поділити всю

безліч сучасних спеціальних журналів на види та типи.

Отже, науковий журнал – журнал, що містить статті та матеріали досліджень теоретичного або прикладного характеру, призначений переважно фахівцям певної галузі науки.

За цільовим призначенням наукові журнали поділяють на:

- науково-теоретичні,
- науково-практичні
- науково-методичні.

Особливе значення наукові журнали мають для здобувача наукового ступеня доктора чи кандидата наук. Вони мають відповідати певним вимогам.

1. Статті мають публікуватись у провідних наукових фахових журналах та інших періодичних наукових фахових виданнях. Їх перелік затверджує ВАК України при дотриманні таких вимог:

- наявність у складі редакційної колегії не менше п'яти докторів наук з відповідної галузі науки, серед яких обов'язково мають бути штатні працівники наукової установи, організації чи вищого навчального закладу, що видає журнал (періодичні видання);

- журнали підписуються до друку виключно за рекомендацією вченої ради наукової установи (організації чи вищого навчального закладу), що його видає, про що зазначається у вихідних даних;

- тираж не менше ніж 100 примірників;

- повне дотримання вимог до редакційного оформлення періодичного видання згідно з державними стандартами України;

- наявність журналу (періодичного видання) у фондах бібліотек України, перелік яких затверджено ВАК України.

2. Публікація не більше однієї статті здобувача за темою дисертації в одному випуску (номері) журналу (або іншого друкованого видання).

3. Не зараховуються праці, в яких немає повного опису наукових результатів, що засвідчує їх достовірність, або в яких повторюються результати, опубліковані раніше в інших наукових працях, що входять до списку основних.

Науковий журнал залишається основним оперативним джерелом нової інформації про досягнення науки і техніки і, отже, найголовнішим засобом, що сприяє прискоренню науково-технічного прогресу. У ньому містяться відомості про результати і методи наукових досліджень, про організацію та планування науково-дослідних робіт, ведуться обговорення методологічних питань розвитку науки. Першорядними функціями наукового журналу є науково-комунікативна та інформативна.

Науково-теоретичні журнали відображають новітні досягнення фундаментальних і галузевих (прикладних) наук. Це журнали Національної академії наук, галузевих академій, академічних науково-дослідних установ, наукових товариств, вищих навчальних закладів. До них належать журнали, що охоплюють інформацію загальнонаукового, фундаментального характеру, і численні журнали, які складають різні тематичні класи. Перші видаються від імені Академії наук, другі – від імені як різних установ, що входять в її систему, так і наукових установ інших систем, що й обумовлює тематичний профіль і характер інформації конкретних журналів.

Змістом науково-теоретичних журналів є сама наука. Поряд із результатами наукових досліджень в них викладаються хід і методи проведення досліджень, обговорюються проблеми науково-технічного, соціального, економічного, екологічного прогресу. Фіксуючи результати наукових досліджень – ідеї, факти (закони, категорії тощо) журнали слугують засобом передачі наукової інформації в просторі і часі та забезпечують наступність і кооперацію наукової праці.

Читачами науково-теоретичних журналів є, перш за все, наукові співробітники всіх рангів, що працюють як у системі Академії наук, так і в системі вищої школи. До категорії читачів цих журналів належать також викладачі, фахівці галузевих підприємств і проектних

інститутів. Можна сказати, що в цілому читачами цієї групи журналів є переважно вчені та фахівці вищої кваліфікації.

Особливим видом наукових журналів є **науково-практичні журнали**. У сучасних умовах, коли наука стала безпосередньою продуктивною силою, коли наукоємність виробництва є одним із головних чинників науковотехнічного прогресу, потреба в такому виданні доволі значна. Подібний журнал призначено для фахівців, чия професійна діяльність ґрунтується на результатах наукових досліджень, вимагає оцінювання практичного досвіду на теоретичному рівні і пов'язана з упровадженням наукових розробок у практику

Призначення наукових журналів практичного характеру полягає в тому, щоб допомагати фахівцям різних професій у вирішенні практичних завдань, сприяти підвищенню їхньої кваліфікації, умінню обґрунтовано підходити до вибору перспективних напрямів і методів розвитку виробництва і техніки. Цим визначається й характер інформації у науковопрактичних журналах. Вони включають як теоретичні матеріали прикладного характеру, так і матеріали суто практичного змісту. В них публікуються повідомлення виробничої тематики, методичні рекомендації, інформація про нові технічні рішення, опис нових технологій. Тематика таких журналів досить різноманітна. Самостійну групу серед них становлять науково-технічні журнали, профіль яких пов'язаний з технічними науками

Завдяки технічним наукам, виникнення і розвиток яких спирається на природничі науки та емпіричні знання, отримані з різних областей техніки і виробництва, здійснюється перетворення науки в безпосередню продуктивну силу. Технічні науки вирішують завдання вдосконалення знарядь праці і технологічних процесів. Унаслідок розвитку технічних наук і реалізації їхніх результатів фундаментальна теоретична наука перетворюється з потенційного в реальний фактор виробництва. Саме тому науково-технічні журнали відносяться до видань, що мають істотний вплив на суспільство. Їхнє функціональне призначення, крім загального, про яке вже говорилося, включає в себе конкретні завдання поєднання науки з технікою, її обґрунтування, розробку, упровадження.

8. Провідні наукові фахові журнали з педагогіки України за категоріями.

Українські видання* в галузі педагогічних наук у вітчизняних та міжнародних наукометричних, реферативних базах даних

* які включенні, поновленні (внесенні зміни) у Перелік наукових фахових видань України (станом на 28.12.2019).

Друковане наукове видання включається до Переліку наукових фахових видань України строком на п'ять років від дати включення.

Назва видання / Засновник (співзасновники)	ISSN	Дата включення, поновлення (внесення змін) Категорія	Бази даних
Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, громадяни України	ISSN (Print) 2308-485 ISSN (On-line) 2308-4863	28.12.2019 Категорія "Б"	
Актуальні питання корекційної	ISSN (Print)	15.04.2014	Google Scholar, Наукова

<u>освіти (педагогічні науки)</u> Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка	978-966-1	Категорія "В"	періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
<u>Актуальні питання мистецької освіти та виховання</u> Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка	-	21.12.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
<u>Актуальні питання мистецької педагогіки</u> Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія	ISSN (Print) 2413-5402	07.10.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
<u>Актуальні питання природничо-математичної освіти</u> Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка	-	22.12.2016 Категорія "В"	Index Copernicus
<u>Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки</u> Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна	ISSN (Print) 2073-4379	09.03.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського), УРЖ "Джерело" ІПРІ НАНУ
<u>Витоки педагогічної майстерності</u> Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка	ISSN (Print) 2045-146X	16.05.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
<u>Вісник Вінницького політехнічного інституту</u> Вінницький національний технічний університет	ISSN (Print) 1997-9266 ISSN (On-line) 1997-9274	13.07.2015 Категорія "В"	РИНЦ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
<u>Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки</u> Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка	-	04.07.2014 Категорія "В"	Polska Bibliografia Naukowa, Перелік наукових видань (Росія), РИНЦ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

<p>Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія» Приватний вищий навчальний заклад «Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля»</p>	<p>ISSN (Print) 2222-5501</p>	<p>04.07.2014 Категорія "B"</p>	<p>Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка Zhytomyr Ivan Eranko State University Journal Житомирський державний університет імені Івана Франка</p>	<p>ISSN (Print) 2076-6173</p>	<p>21.12.2015 Категорія "B"</p>	<p>PIHЦ, Ulrich's Periodicals Directory, CiteFactor та Index Copernicus International, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Вісник Запорізького національного університету (Серія: педагогічні науки) ДВНЗ «Запорізький національний університет»</p>	<p>-</p>	<p>12.05.2015 Категорія "B"</p>	<p>IJIF, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка</p>	<p>ISSN (Print) 2309-8082</p>	<p>28.12.2019 Категорія "B"</p>	<p>Index Copernicus International, CEJSH, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка та психологія» Київський національний лінгвістичний університет</p>	<p>ISSN (Print) 2412-9283 ISSN (On-line) 2518-1408</p>	<p>15.03.2019 Категорія "B"</p>	<p>Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка» Київський національний університет імені Тараса Шевченка</p>	<p>ISSN (Print) 1728-2322</p>	<p>11.07.2016 Категорія "B"</p>	<p>Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського</p>	<p>ISSN (Print) 1995-0519 ISSN (On-line) 2072-8263</p>	<p>18.12.2018 Категорія "B"</p>	<p>Ulrich's Web Global Serials Directory, eLIBRARY, Index Copernicus, Polish Scholarly Bibliography, Infobase Index, Inspec, Open Academic Journals Index, Google Scholar, CiteFactor, Scientific Indexing Services,</p>

			Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського), УРЖ «Джерело» ІПРІ НАНУ, РБД "Україніка наукова"
Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»	ISSN (Print) 2227-2844	04.07.2014 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності Львівський державний університет безпеки життєдіяльності	ISSN (Print) 2078-4643	07.10.2015 Категорія "B"	Ulrich's periodicals directory, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Львівського університету. Серія педагогічна Львівський національний університет імені Івана Франка	ISSN (Print) 2078-5526	07.10.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Національного авіаційного університету. Серії: Педагогіка, Психологія Національний авіаційний університет	ISSN (Print) 2411-264X	28.12.2019 Категорія "B"	Simple Search Metadata (SSM), Elibrary.ru, Scientific and Technical Library of the NAU, WorldCat (OAIster), Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (серія: педагогічні науки) Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка	ISSN (Print) 2518-7465	07.05.2019 Категорія "B"	
Вісник післядипломної освіти: збірник наукових праць (Серія «Педагогічні науки») ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»	ISSN (Print) 2218-7650	28.12.2019 Категорія "B"	Index Copernicus, Research Bib, InfoBase Index, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна серія «Валеологія: сучасність і майбутнє» Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна	ISSN (Print) 0453-8048	11.07.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов» Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна	ISSN (Print) 2227-8877	11.07.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Черкаського університету (серія: педагогічні науки) Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького	ISSN (Print) 2076-586X	12.05.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка (серія: педагогічні науки) Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка	ISSN (Print) 2663-9114	12.05.2015 Категорія "B"	Zenodo, OpenAIRE, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вісник Чернігівського національного педагогічного університету (серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт) Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка	ISSN (Print) 2518-7465	11.07.2017 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, лицею, гімназії». Всеукраинский научно-практический журнал «Директор школы, лицея, гимназии». All Ukrainian scientific-practical magazine Principal of School Liceum Gymnasium Міністерство освіти і науки України, Інститут педагогіки НАПН України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Благодійна організація «Всеукраїнський центр сприяння суспільному розвитку імені Миколи Пирогова»	-	06.11.2014 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Вчені записки Кримського інженерно-	-	10.10.2013	Google Scholar, Наукова

педагогічного університету Учёные записки Крымского инженерно-педагогического университета РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет»		Категорія "В"	періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Гірська школа Українських Карпат ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»	ISSN (Print) 1994-4845 ISSN (On-line) 2415-7147	25.01.2013 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Гуманізація навчально-виховного процесу ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»	-	13.07.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: Науково-теоретичний збірник. Педагогіка. Психологія. Філософія. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»	ISSN (Print) 2308-5126	07.10.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Духовність особистості: методологія, теорія і практика Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	ISSN (Print) 2220-6310	28.12.2017 Категорія "В"	Index Copernicus International, OAJI, Ulrich's Periodical Directory, WorldCat, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Естетика і етика педагогічної дії Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, Полтавський національний педагогічний університет В. Г. Короленко	ISSN (Print) 2226-4051	04.07.2014 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Європейські педагогічні студії Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, громадянин України - Андрущенко В.П.	-	22.12.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Засоби навчальної та науково-	ISSN (Print)	21.12.2015	Ulrichsweb Global Serials

дослідної роботи Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди	2312-1548 ISSN (On-line) 2312-8801	Категорія "B"	Directory, OCLC WorldCat, Index Copernicus, Open Academic Journals Index (OAJI), Research Bible, BASE (Bielefeld Academic search Engine), Google Scholar, Polska Bibliografia Naukowa, ERIH PLUS, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць /педагогічні науки/ Херсонський державний університет	ISSN (Print) 2413-1865 ISSN (On-line) 2663-2772	09.03.2016 Категорія "B"	Index Copernicus International, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського Міністерства оборони України	ISSN (Print) 2617-1783	14.02.2014 Категорія "B"	Index Copernicus, Cite Factor, WorldCat, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика» Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Інститут педагогіки АПН України	ISSN (Print) 2309-9763	21.12.2015 Категорія "B"	Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» Рівненський державний гуманітарний університет	ISSN (Print) 2411-4553	16.05.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць «Теорія і методика хортингу» Інститут проблем виховання НАПН України, Всеукраїнська громадська організація «Українська федерація хортингу»	ISSN (Print) 2410-5317	07.10.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: соціально-педагогічна Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка	-	07.10.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: серія педагогічна Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка	ISSN (Print) 2307-4507	07.10.2015 Категорія "B"	Index Copernicus, CEJSH, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	ISSN (Print) 2307-4906	15.10.2019 Категорія "B"	CrossRef; Index Copernicus; WorldCat; Українська науково-освітня мережа УРАН; РБД «Україніка наукова»; Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»	-	22.12.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Здоров'я, спорт, реабілітація Здоровье, спорт, реабилитация Health, sport, rehabilitation Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди	ISSN (Print) 2520-2677 ISSN (On-line) 2520-2685	04.04.2018 Категорія "B"	ROAD, Index Copernicus, Open AIRE, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Інженерні та освітні технології Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського	ISSN (Print) 2307-9770	07.11.2018 Категорія «Б»	Google Scholar, Index Copernicus, CiteFactor, Scientific Indexing Services, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Інноваційна педагогіка Innovate Pedagogy ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»	ISSN (Print) 2311-5491	04.04.2018 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Іноземні мови Київський національний лінгвістичний університет, ТОВ «Видавництво «Ленвіт»	ISSN (Print) 1817-8510	15.03.2019 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека

			України ім. В. І. Вернадського)
Інформаційні технології і засоби навчання Информационные технологии и средства обучения Informational Technologies and Learning Tools Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»	ISSN (Print) 2076-8184	18.12.2018 Категорія "А"	Україніка наукова, eLibrary.ru, Index Copernicus, African Quality Centre for Journals, Universal Impact Factor, CiteFactor, Directory of Open Access Journals, Academic Journals Database, Directory Of Research Journal Indexing, BASE, Journals for Free, OneSearch, PBN Polska Bibliografia Naukowa, Sjournals Index, WorldCat, ULRICHSWEB, Electronic Journals Index, NewJour, Journal finder, Petra Christian University Journal Directory, Research Bible, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Інформаційні технології в освіті Информационные технологии в образовании Information Technologies in Education Херсонський державний університет, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України	ISSN (Print) 1998-6939 ISSN (On-line) 2306-1707	13.07.2015 Категорія "В"	Ulrich's Periodicals Directory, WorldCat, CrossRef, PIHЦ, Index Copernicus International S.A., РБД "Україніка наукова", Universal Impact Factor, CiteFactor, Directory Of Research, Journal Indexing, Google Scholar, Advanced Sciences Index (ASI), Scientific Journal Impact Factor (SJIF), Polska Bibliografia Naukowa, InfoBase Index, Electronic Journals Library, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Історико-педагогічний	ISSN (Print)	06.03.2015	Google Scholar, Наукова

альманах Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	2307-4833	Категорія "B"	періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Комп'ютер у школі та сім'ї Інститут педагогіки НАПН України, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, ТОВ «Редакція науково-методичного журналу «Комп'ютер у школі та сім'ї»	ISSN (Print) 2307-9851	29.09.2014 Категорія "B"	РИНЦ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка» Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка	ISSN (Print) 2313-2094	07.10.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Медична освіта ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України», Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика ДВНЗ «Ужгородський національний університет»	ISSN (Print) 1681-2751 ISSN (On-line) 2414-5998	28.12.2019 Категорія "B"	CrossRef, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory, ROAD, JournalTOCs, BASE, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Мистецтво та освіта Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN (Print) 2308-8885	09.03.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент ПВНЗ «Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну імені Сальвадора Далі»	-	29.12.2014 Категорія "B"	Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Молодь і ринок Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка	ISSN (Print) 2308-4634	21.12.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія і практика Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології ім. Г. С. Костюка	ISSN (Print) 2309-3935	09.03.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України			Вернадського)
Наука і освіта ДЗ «Південноукраїнський державний університет ім. К.Д. Ушинського»	ISSN (Print) 2311-8366	21.12.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукова скарбниця освіти Донеччини Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Донецький національний університет	-	29.09.2014 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукове сходження ScienceRise ПП «Технологічний центр», Харківська медична академія післядипломної освіти, Національний фармацевтичний університет, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»	ISSN (Print) 2313-8416 ISSN (On-line) 2313-6286	21.12.2015 Категорія "B"	IndexCopernicus, CrossRef, PИHЦ, WorldCat, Ulrich's Periodicals Directory, BASE, ResearchBib, Directory Indexing of International Research Journals, Directory of Research Joinalns Indexing, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Sherpa / Romeo, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету Scientific Bulletin of Izmail State University of Humanities Ізмаїльський державний гуманітарний університет	ISSN (Print) 2521-1757	10.05.2017 Категорія "B"	ESJI, Index Copernicus, Researchbib, Scientific Indexing Services, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка Інститут професійно-технічної освіти НАПН України	ISSN (Print) 2223-5752	10.10.2013 Категорія "B"	Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, Серія: Педагогіка (Науковий вісник Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса	-	04.07.2014 (зі змінами від 21.12.15 № 1328) Категорія "B"	Index Copernicus International, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

Шевченка, Серія: Педагогіка Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка (Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка)			
Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки Научный вестник Летной академии. Серия: Педагогические науки Scientific Bulletin of Flight Academy. Section of Pedagogical Sciences Національний авіаційний університет	ISSN (Print) 2522-1477	04.04.2018 Категорія "B"	CrossRef, ResearchBib, WorldCat, УРЖ «Джерело», Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	ISSN (Print) 2219-5203 ISSN (On-line) 2521-1234	07.10.2016 Категорія "B"	Index Copernicus, DOAJ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського	ISSN (Print) 2518-7813	29.12.2014 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» Мукачівський державний університет	ISSN (Print) 2413-3329 ISSN (On-line) 2520-6788	28.12.2019 Категорія "B"	ResearchBib, Index Copernicus, Cite Factor, Infobase Index, Genamics Journal Seek, Academic Keys, ACNP Catalogue, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія Національний університет біоресурсів і природокористування України	ISSN (Print) 2222-8624 ISSN (On-line) 2413-5321	12.05.2015 Категорія "B"	Polska Bibliografia Naukowa, eLIBRARY, Research Bible, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного	-	16.05.2016	Google Scholar, Наукова періодика України

університету ім. К.Д.Ушинського ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського»		Категорія "В"	(Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (педагогічні науки) Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки	ISSN (Print) 1729-360X	16.05.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий вісник Ужгородського університету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»	ISSN (Print) 2524-0609	09.03.2016 Категорія "В"	Research Bib, Index Copernicus International, РБД "Україніка наукова", Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	-	10.05.2017 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	ISSN (Print) 2311-2220	07.10.2016 Категорія "В"	Index Copernicus, CrossRef, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. (Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління) Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	-	07.10.2015 (зі змінами від 09.03.2016 № 241) Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	-	21.12.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	-	16.05.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	ISSN (Print) 2310-0893	07.10.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	ISSN (Print) 2311-5491	21.12.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання та виховання Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	ISSN (Print) 2519-4623	22.12.2016 Категорія "В"	Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 3: Фізика і математика у вищій і середній школі Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	-	22.12.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки (серія педагогічні та історичні науки) Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	-	21.12.2015 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету Бердянський державний педагогічний університет	ISSN (Print) 2412-9208	18.12.2018 Категорія "Б"	Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	ISSN (Print) 2415-7872 ISSN (On-line) 2415-7880	28.12.2019 Категорія "Б"	Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки кафедри	ISSN (Print)	09.03.2016	Google Scholar, Наукова

педагогіки. Научные записки кафедры педагогіки. Scientific notes of the pedagogical department Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради	2074-8167	Категорія "В"	періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя	-	07.10.2016 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка	ISSN (Print) 2311-6382 ISSN (On-line) 2415-3605	15.10.2019 Категорія "Б"	Index Copernicus, Research Bible, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського) та інші
Наукові записки. Серія: Педагогічні науки Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	ISSN (Print) 2415-7988 ISSN (On-line) 2521-1919	09.03.2016 Категорія "В"	Index Copernicus international, ResearchBib, WorldCat, Academic Journals, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	-	25.01.2013 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові праці(серія: педагогіка) Чорноморський державний університет імені Петра Могили	ISSN (Print) 2311-0287	21.12.2015 Категорія "В"	Ulrich's Periodicals Directory, РБД "Україніка наукова", Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Наукові праці Вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». Серія: «Педагогіка, психологія і соціологія» ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»	ISSN (Print) 2077-6780	04.07.2014 Категорія "В"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

Неперервна професійна освіта: теорія і практика Київський університет імені Бориса Грінченка, (Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України), Благодійний фонд імені Антона Макаренка	ISSN (Print) 1609-8595 ISSN (On-line) 2412-0774	28.12.2019 Категорія "Б"	Index Copernicus, РИНЦ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Нова педагогічна думка Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Рівненський державний гуманітарний університет		13.07.2015 Категорія "Б"	Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Новий колегіум Новий колегиум New collegium Харківський національний університет радіоелектроніки, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди	ISSN (Print) 1562-529X	04.04.2018 Категорія "Б"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Нові технології навчання ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»		24.10.2017 Категорія "Б"	Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Обрії Івано-Франківський обласний інститут післядипломної освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»	-	16.05.2016 Категорія "Б"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України	ISSN (Print) 2308-6386	13.07.2015 Категорія "Б"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. – Науково-методичний збірник. –Київ Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України	ISSN (Print) 2313-4011	09.03.2016 Категорія "Б"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освіта та педагогічна наука. Education and Pedagogical Sciences ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»	ISSN (Print) 2227-2747 ISSN (On-line) 2227-281X	04.07.2014 Категорія "Б"	Ulrich's Periodicals Directory, РБД "Україніка наукова", Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освіта та розвиток обдарованої	ISSN (Print)	04.07.2013	Researchbib, PBN,

особистості Національна академія педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України	2309-3935	Категорія "B"	Ulrichsweb Global Directory, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освітній дискурс: збірник наукових праць Образовательный дискурс: сборник научных трудов Ausbildungs diskurs: sammlung der wissenschaftlichen werke Dyskurs edukacyjny: zbior prac naukowych Le discours educative: Recueil des travaux scientifiques ПП «Видавництво «Гілея», Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова	ISSN (Print) 2522-9699 ISSN (On-line) 2616-5007	28.12.2019 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освітній простір України ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»	ISSN (Print) 2409-9244 ISSN (On-line) 2521-6252	21.12.2015 Категорія "B"	DOAJ, Index Copernicus, ResearchBib, ERIH PLUS, Crossref, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Освітологія/Oświatologia Київський університет імені Бориса Грінченка	ISSN (Print) 2226-3012 ISSN (On-line) 2412-124X	28.12.2019 Категорія "B"	Index Copernicus, ПИНЦ, InfoBase Index, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Особлива дитина: навчання і виховання Exceptional child: teaching and upbringing Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, Державне інформаційно-виробниче підприємство видавництва «Педагогічна преса»	ISSN (Print) 2312-2781	21.12.2015 Категорія "B"	International Scientific Indexing, The Global Impact Factor, Journal Index , Academic Search Premier, ERIHPlus, EBSCO Education Source, Index Copernicus, MIAR, ResearchBib, WorldCat, Citefactor, Google scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогіка безпеки Вінницький національний технічний університет	ISSN (Print) 2524-1079 ISSN (On-line)	28.12.2017 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека

	2524-1087		України ім. В. І. Вернадського)
Педагогіка та психологія Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди	ISSN (Print) 2312-2471 ISSN (On-line) 2313-2361	29.12.2014 Категорія "B"	Ulrichsweb Global Serials Directory, OCLC WorldCat, OAJI, Research Bible, Index Copernicus, BASE, Open AIRE, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах Класичний приватний університет	ISSN (Print) 1992-5786 ISSN (On-line) 2664-3529	29.12.2014 Категорія "B"	Index Copernicus International, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди	ISSN (Print) 1818-9172 ISSN (On-line) 1818-9210	06.11.2014 Категорія "B"	Web of Science Core Collection [Emerging Sources Citation Index (ESCI)]; DOAJ; ROAD; ERICH PLUS (The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences); WorldCat; SHERPA/RoMEO; Open Science Directory (EBSCO information services); PBN (Polish Scholarly Bibliography); INDEX COPERNICUS; ПИНЦ; Киберленінка, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Київський університет імені Бориса Грінченка	ISSN (Print) 2311-2409	13.07.2015 Категорія "B"	Research Bible, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічна теорія і практика ПВНЗ «Київський міжнародний університет», Вища школа бізнесу у Домброві Гурнічій (Польща), Ніжинський	ISSN (Print) 2219-438X	24.10.2017 Категорія "B"	Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

державний університет імені Миколи Гоголя			
Педагогічний альманах Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради	-	13.07.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічний дискурс Інститут педагогіки АПН України, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія	ISSN (Print) 2309-9127 ISSN (On-line) 2313-8769	06.03.2015 Категорія "B"	Research Bible, Universal Impact Factor, CiteFactor, OAJI, РБД "Україніка наукова", Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічний процес: теорія і практика Київський університет імені Бориса Грінченка, Благодійний фонд імені Антона Макаренка	ISSN (Print) 2078-1687 ISSN (On-line) 2412-0154	06.03.2015 Категорія "B"	Index Copernicus International, ПИНЦ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічний часопис Волині Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки	ISSN (Print) 2415-8143	16.05.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN (Print) 2413-4139	29.09.2014 Категорія "B"	ResearchBib, PBN, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічні науки Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка	ISSN (Print) 2075-1478	13.07.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка	ISSN (Print) 2312-5993 ISSN (On-line) 2414-9799	07.10.2015 Категорія "B"	Crossref, Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

<p>Порівняльна професійна педагогіка Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Хмельницький національний університет</p>	<p>ISSN (On-line) 2353-9518</p>	<p>28.12.2017 Категорія "B"</p>	<p>Cabell's Directory, Celdes, CNPIEC, EBSCO Discovery Service, Google Scholar, J-Gate, Naviga (Softweco), Primo Central (ExLibris), ReadCube, Summon (Serials Solutions/ProQuest), TDOne (TDNet), WorldCat (OCLC), CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities), Microsoft Academic Search, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Порівняльно-педагогічні студії Інститут педагогіки Академії педагогічних наук України, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</p>	<p>ISSN (Print) 2306-5532 ISSN (On-line) 2312-1904</p>	<p>13.07.2015 Категорія "B"</p>	<p>CiteFactor (Academic Scientific Journals); Directory of Research Journals Indexing; Universal Impact Factor, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Проблеми інженерно-педагогічної освіти Українська інженерно-педагогічна академія</p>	<p>ISSN (Print) 2074-8922</p>	<p>16.05.2016 Категорія "B"</p>	<p>Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського), ПІНЦ, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory</p>
<p>Проблеми освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»</p>		<p>24.10.2017 Категорія "B"</p>	<p>Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Проблеми підготовки сучасного вчителя Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</p>	<p>ISSN (Print) 2307-4914</p>	<p>15.10.2019 Категорія "B"</p>	<p>CrossRef, Index Copernicus, WorldCat, УРАН, РБД «Україніка наукова», BASE, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>

Проблеми сучасного підручника Проблемы современного учебника Problems of a Modern Textbook (Проблеми сучасного підручника) Інститут педагогіки НАПН України	ISSN (Print) 2411-1309	17.01.2014 (зі змінами від 29.09.14 № 1081) Категорія "B"	Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Професійна освіта: методологія, теорія та технології ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»	ISSN (Print) 2415-3729 ISSN (On-line) 2415-3737	09.03.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Професійна освіта: проблеми і перспективи Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет»	ISSN (Print) 2411-6238 ISSN (On-line) 2411-3425	10.10.2013 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»	ISSN (Print) 978-966-7	04.07.2014 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Психолого-педагогічні проблеми сільської школи Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	ISSN (Print) 2307-4922	28.12.2019 Категорія "B"	CrossRef, Index Copernicus, WorldCat, УАН, BASE, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Рідна школа Міністерство освіти і науки України	ISSN (Print) 0131-6788	13.07.2015 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Соціальна педагогіка: теорія та практика ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»	ISSN (Print) 1817-3764	04.07.2014 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми Вінницький	ISSN (Print) 2412-1142	21.12.2015 (зі змінами від 24.10.17 № 1413)	Index Copernicus, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського		Категорія "B"	Вернадського)
Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді Інститут проблем виховання НАПН України	ISSN (Print) 2308-3778 ISSN (On-line) 2411-0361	12.05.2015 Категорія "B"	Index Copernicus International, ERIH PLUS, CiteFactor, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Теоретичні питання культури, освіти та виховання Київський національний лінгвістичний університет	-	21.12.2015 Категорія "B"	Index Copernicus, WorldCat, BASE, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Теоретична і дидактична філологія (серія: педагогіка) ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»	ISSN (Print) 2309-1517 ISSN (On-line) 2415-3656	16.05.2016 Категорія "B"	Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Теорія і практика управління соціальними системами Теория и практика управления социальными системами Practice of Social Systems Management Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, Українська інженерно-педагогічна академія, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	ISSN (Print) 2078-7782	09.03.2016 Категорія "B"	Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)
Теорія та методика навчання та виховання Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди	ISSN (Print) 2312-0657 ISSN (On-line) 2312-8046	12.05.2015 Категорія "B"	Ulrichsweb Global Serials Directory, OCLC WorldCat, Index Copernicus, Open Academic Journals Index (OAJI), Research Bible, BASE (Bielefeld Academic search Engine), Google Scholar, Polska Bibliografia Naukowa, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)

<p>Теорія та методика фізичного виховання ТОВ «ОВС»</p>	<p>ISSN (Print) 1993-7989 ISSN (On-line) 1993-7997</p>	<p>15.10.2019 Категорія "Б"</p>	<p>DOAJ, Crossref, ROAD, WorldCat, EBSCO, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Українська полоністика Житомирський державний університет імені Івана Франка</p>	<p>ISSN (Print) 2220-4555</p>	<p>09.03.2016 Категорія "Б"</p>	<p>Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Український педагогічний журнал Украинский педагогический журнал Ukrainian Educational Journal Інститут педагогіки НАПН України</p>	<p>ISSN (Print) 2411-1317 ISSN (On-line) 2411-7420</p>	<p>07.10.2015 Категорія "Б"</p>	<p>Index Copernicus, ERIH Plus, Research Bible, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>
<p>Физическое воспитание студентов Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди</p>	<p>ISSN (Print) 2075-5279 ISSN (On-line) 2223-2125</p>	<p>06.11.2014 Категорія "Б"</p>	<p>Web of Science Core Collection [Emerging Sources Citation Index (ESCI)]; CAB Abstract; DOAJ; ROAD; ERICH PLUS (The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences); WorldCat; SHERPA/RoMEO; Open Science Directory (EBSCO information services); PBN (Polish Scholarly Bibliography); Scilit (A database of scientific & scholarly literature); Index Copernicus; ПИНЦ, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського), BASE; Academic Journals Database; CORE; OAJI (Open Academic Journals Index); AcademicKeys; academia.edu</p>

<p>Фізико-математична освіта Physics and mathematics education Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка</p>	<p>ISSN (Print) 2413-1571 ISSN (On-line) 2413-158X</p>	<p>18.12.2018 Категорія "Б"</p>	<p>CiteFactor, Index Copernicus, Polska Bibliografia Naukowa, Research Bible, DAIJ, InfoBase Index, Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського) та інші</p>
<p>Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки</p>	<p>ISSN (Print) 2220-7481 ISSN (On-line) 2410-2156</p>	<p>12.05.2015 Категорія "Б"</p>	<p>Index Copernicus International, eLIBRARY (PIHЦ), Polska Bibliografia Naukowa, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, РБД "Україніка наукова", Cite Factor, Universal Impact Factor, Directory of Research Journal Indexing, International Committee of Medical Journal Editors, Research Bible, International Scientific Indexing, Information Matrix for the Analysis of Journals, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського)</p>

Список використаних джерел

<http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/558/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf>

Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.

<http://its.kpi.ua/tk/yakornov/discipline/%D0%9E%D0%9D%D0%94/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB-3.pdf>

<http://www.info-library.com.ua/books-text-3042.html>

Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.

<https://ppt-online.org/434028>

<https://www.istu.edu.ua/naukova-dijalnist/vimogi-do-zmistu-i-formatu-naukovikh-vidan/>

<https://pravoua.com.ua/ua/guidelines/>

Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.